

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

14^E JAARGANG

WOENSDAG 8 MEI 1929

No. 697

INHOUD.

	Biz.
Mededeelingen van de Centr. Commissie voor de Rijnvaart	430
DE FINANCIËLE VERHOUDING TUSSEN HET RIJK EN DE GEMEENTEN door Prof. Mr. C. W. de Vries	431
De unificatie van het havenbeheer aan de Benedenelbe door Mr. Dr. K. F. O. James	433
BUITENLANDSOHE MEDEWERKING:	
De discontoverhoging van de Deutsche Rijksbank door Dr. Carl Krämer	436
AANTEKENINGEN:	
Raming van de met bieten bebouwde oppervlakte (1929) en van de productie van bietsuiker (1928/29) in Europa door Dr. G. Mikusch	438
Congres Streekbelangen	438
De stabilisatie van de groothandelsprijzen een verkeerd richtsnoer van de Centrale Bankpolitiek.	438
De haven van Rotterdam in 1928	440
Indexcijfers van groothandelsprijzen	441
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	442
MAANDOPJERS:	
Statistisch overzicht van den economischen toestand van Nederland	443
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	444
Postchèque en Girodienst	444
Ontvangen boeken	444
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	444-452
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.
Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.
Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro rekening No. 6729.

7 MEI 1929.

In den toestand van de geldmarkt kwam weinig verandering. Het aanbod van geld bleef klein, zoodat de notering zoowel voor call als voor prolongatie hoog bleef. Woensdag werd voor callgeld zelfs 7 pCt. betaald en ook later was nog geregeld boven de 6 pCt. te maken. De prolongatierente schommelde tusschen 5% en 6½ pCt. Alleen particulier disconto was iets gemakkelijker, daar het aanbod van wissels bijna geheel ontbrak. In het laatst der week werd voor 5½ pCt. afgedaan.

* * *

De post binnenlandsche wissels op de balans van

De Nederlandsche Bank is gedurende de afgelopen week opnieuw vrij belangrijk teruggedaan: van f 172.3 miljoen tot f 143 miljoen. De vermindering laat zich geheel verklaren uit aflossing van rechtstreeks bij de Bank geplaatst schatkistpapier.

Het bedrag van f 30 miljoen aan rechtstreeks bij De Bank ondergebrachte schatkistpromessen, dat blijkens de vorige weekstaten in de portefeuille der Centrale credietinstelling voorkwam, is daaruit thans geheel verdwenen. De beleeningen vertoonen, vergeleken bij verleden week, een stijging van f 10.5 miljoen. Het renteloos voorschot aan het Rijk maakte plaats voor een credit-saldo van de schatkist ten bedrage van f 1.4 miljoen.

De goudvoorraad der Bank klom met f 4.8 miljoen. De zilvervoorraad geeft een daling van f 500.000 te zien.

De buitenlandse uitzettingen namen per saldo weder aanzienlijk toe.

De diverse rekeningen onder het actief verminderden weliswaar met f 4.1 miljoen, maar de post papier op het buitenland vertoont een vermeerdering van f 32.4 miljoen.

De biljettencirculatie bleek met f 10 miljoen te zijn toegenomen.

De rekening-courant-saldi van anderen daalden met f 11.9 miljoen.

Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt f 4.7 miljoen meer dan verleden week.

Het dekkingspercentage is nagenoeg 53.

* * *

Op de wisselmarkt was de aandacht vrijwel geconcentreerd op den Markenkoers. Op verschillende dagen was het aanbod weder groot, zoodat Donderdag opnieuw een inzinking tot 58.85 plaats vond. Meerdere gerustheid omtrent de onderhandelingen in Parijs deed daarna de kalmte iets terugkeeren en het slot was eerder vast op 58.95 à 58.98. In de overige wissels kwam weinig verandering. De stemming was eerder vaster. Alleen Spanje was weder sterk aangeboden en gisteren werd voor 35.30 afgedaan.

LONDEN, 6 MEI 1929.

Het einde van April, dat in de vorige week viel, bracht geen druk van groote beteekenis op de geldmarkt teweeg, zoodat aan alle eischen voldaan kon worden zonder tusschenkomst van de Bank van Engeland.

De onrust over de Deutsche valuta, die hier trouwens geen grooten omvang had aangenomen, verdween bijna geheel. Men wacht nu met spanning den verderen loop van de besprekingen in Parijs af en hoopt, dat in ieder geval een tijdelijke overeenkomst bereikt zal worden.

Disconto verzwakte, na een vaste tendenz in het begin der vorige week, weder tot 5¼ pCt. onder den invloed van de per 1. Mei vrijkomende coupon gelden. Er zijn heden echter teekenen, dat dit geld al weder geabsorbeerd is; zoodat zoowel geld als disconto heden vaster gestemd waren.

De Dollar blijft bij voortdoring op 4.85¼ genoteerd.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

Verslag van de April-zitting 1929.

De Centrale Commissie voor de Rijnvaart heeft te Straatsburg onder voorzitterschap van den heer Jean Gout, buitengewoon gezant, van 8 tot 20 April 1929 vergaderd.

De Commissie heeft het grootste gedeelte van de zitting besteed aan de werkzaamheden, betreffende de herziening van de Akte van Mannheim van 17 October 1868, een herziening, welke in eerste lezing bijna beëindigd is.

Bovendien heeft de Commissie, behalve administratieve en meer interne beslissingen, en de 5 vonnissen uitgesproken in rechtzaken de Rijnvaart betreffende, welke voor haar in hooger beroep gebracht waren, de volgende besluiten genomen:

Stroombevaring 1929.¹⁾

De heer Hoebel is benoemd tot President van het stroombevaringscomité, de heer Montigny tot Vice-President en de heer De L'Espinasse tot Secretaris.

Bouw van een brug bij Rheinkassel.

De Centrale Commissie stelt vast, dat:

1o. tegen het ontwerp van de te bouwen spoorbrug bij Rheinkassel van het standpunt der scheepvaart en vlotvaart geen bezwaar bestaat,

2o. de door de Deutsche Regeering aan de aannemers opgelegde bepalingen²⁾ tijdens de uitvoeringen der werkzaamheden als afdoende worden beschouwd.

Politierglement.

(Lengte der Sleepkabels).

De eerste alinea van No. 6 van § 11 van het Rijnvaartpolitierglement wordt als volgt gewijzigd:

„De tusschenruimte tusschen de sleepboot en het eerste aanhangschip mag niet meer dan 120 M. bedragen. Bij een stroomopwaarts varende sleeptrein, die slechts één aanhangschip met een laadvermogen van meer dan 1000 t. (20.000 centenaars) bevat, kan deze tusschenruimte groter zijn, mag echter niet meer dan 200 M. bedragen. De volgende ruimten tusschen de aanhangschepen mogen niet meer dan 80 M. bedragen.”

Deze bepaling treedt 1 Augustus 1929 in werking.

De Commissarissen der Oeverstaten worden verzocht de Commissie de officieele akten mede te deelen, waardoor de publicatie van deze bepaling in hun respectievelijke landen is geschied.

¹⁾ Zie eveneens E.-S. B. van 26 Dec. 1928, blz. 1142.

²⁾ Opmerking van het Secretariaat: Deze bepalingen luiden als volgt:

1. Als de hoofddoorvaartopening van de brug niet zonder steigers wordt gemonteerd, moeten er twee doorvaartopeningen, welke tegelijkertijd voor de scheepvaart bestemd zijn, vrijgehouden worden, elk met een vrije doorvaart van minstens 65 M. tusschen de remmingwerken.

2. De minste doorvaarthoogte der doorvaartopeningen (genoemd onder Nr. 1) moet 8.10 M. zijn boven den hoogsten waterstand, waarbij de scheepvaart nog uitgeoefend kan worden.

3. Tusschen 15 November en 1 Maart mogen geen steigers in de rivier blijven staan.

4. De dragende deelen der steigers moeten tegen aanvaring door niet met de steigers in verbinding staande remmingwerken, waarvan de onderdeelen door de bevoegde autoriteiten moeten worden goedgekeurd, beschermd worden.

5. Boven en beneden de plaats, waar de brug wordt gebouwd, moeten op beide oevers borden met het opschrift „Achtung Brückenbau” worden geplaatst.

6. In het geval, dat de scheepvaart door de steigers wordt belemmerd, moeten boven en beneden de plaats, waar de brug wordt gebouwd, waarschuwingsposten opgesteld worden.

7. Als de montage plaats heeft met steigers, welke de scheepvaart belemmeren, moeten boven de plaats, waar de brug wordt gebouwd, stoombooten gereed worden gehouden, welke de stroomafwaarts komende vloten en de op zichzelf varende schepen evenals de van sleeptreinen losgeworpen aken gratis door de in aanbouw zijnde brug moeten sleepen; de plaats, waar de stoombooten gereed moeten worden gehouden, is nog nader te bepalen.

8. De bekendmakingen vóór de scheepvaartbelanghebbers, welke gedurende de werkzaamheden den scheeps- en vlotkapiteins aanwijzingen geven en den sleep- en waarschuwingdienst regelen, moeten tijdig aan de bevoegde autoriteiten der belanghebbende havens der in de Centrale Commissie vertegenwoordigde Staten worden medegedeeld.

Politierglement.

(Vaart bij nacht).

Daar de „Basler Rheinschiffahrt A.-G.” een verzoek bij de Commissie had aanhangig gemaakt betreffende de vaart bij nacht heeft de Commissie,

van oordeel zijnde, dat zij niet kan beoordeelen of en in welke omstandigheden het gebruik van schijnwerpers kan worden toegestaan zonder dat een voldoende aantal proefvaarten dienaangaande heeft plaats gehad, het volgende besluit genomen:

I.

De Commissarissen der Oeverstaten worden uitgenoodigd zich tot hunne Regeeringen te wenden, opdat deze hunne medewerking willen verleen tot de proefvaarten en zoo veel mogelijk de veiligheid van de scheepvaart gedurende deze proefvaarten willen waarborgen,

door bekend te maken op welke data en op welke gedeelten van den Rijn deze proefvaarten plaats zullen hebben, door garantiën te vragen aan de maatschappijen, aan welke deze afwijkingen toegestaan worden, voor de vergoeding van de schade, welke eventueel door het gebruik van schijnwerpers wordt veroorzaakt,

door zich ten allen tijde voor te behouden de gegeven vergunning in te trekken in geval er door de proefvaarten belemmeringen voor de scheepvaart zouden ontstaan.

II.

Te dien einde wordt het Rijnvaartpolitierglement als volgt gewijzigd:

Aan § 21 No. 8 wordt de volgende alinea toegevoegd:

„Echter kunnen bij wijze van proef en voor stroomopwaarts varende schepen afwijkingen voor het gebruik van schijnwerpers door de autoriteiten der Oeverstaten toegestaan worden; het gebruik van schijnwerpers moet echter strikt beperkt blijven tot het noodzakelijke gebruik voor het varen, terwijl zoo veel mogelijk vermeden moet worden andere schepen en de oeverbewoners te hinderen.”

Deze bepaling zal 1 Augustus 1929 in werking treden, voorloopig voor den duur van 2 jaar.

De Commissarissen der Oeverstaten worden verzocht de Commissie de officieele akten mede te deelen, waarbij de publicatie van deze bepaling in hunne respectievelijke landen is geschied.

III.

De kosten voor bewezen diensten ter gelegenheid van deze proefvaarten, hetzij door de rivierpolitie, hetzij door welke andere autoriteit ook, kunnen ten laste komen van de maatschappijen, aan welke de afwijkingen worden toegestaan.

IV.

De Commissarissen der Oeverstaten worden verzocht zich tot hunne Regeeringen te wenden, opdat deze vóór 1 Maart 1931 aan de Centrale Commissie een mededeeling doen toekomen betreffende de proefvaarten, welke naar aanleiding van dit besluit hebben plaats gehad.

Rijnverbetering tusschen Straatsburg en Bazel.

(Normalisatie).

De Commissie neemt kennis van de verklaring der Duitse en Zwitsersche Commissarissen, volgens welke de Duitse en Zwitsersche Regeeringen op grond van een tusschen haar gesloten overeenkomst zich verplichten:

1o. de noodige maatregelen te nemen, opdat de scheepvaart gedurende de uitvoering der normaliseeringswerken daarvan geen noemenswaardiger hinder ondervinde; te dien einde zal aan de directie, die met de uitvoering belast is, de verplichting opgelegd worden om alle daartoe passende maatregelen te nemen,

2o. op eigen kosten de nadeelige gevolgen te herstellen, welke voor het reeds genormaliseerde gedeelte van den waterweg beneden Straatsburg zouden kunnen ontstaan door de uitvoering en het aanwezig zijn der normaliseeringswerken boven Straatsburg. Duitsland heeft zich bereid verklaard deze verplichting alleen op zich te nemen en wel voor de geheele uitgestrektheid der betreffende gebieden.

De Commissie neemt er eveneens kennis van, dat overeenkomstig dezelfde verklaring beide Regeeringen stappen zullen aanwenden bij de Fransche Regeering om door het indienen van voorstellen, overeenkomstig No. 1. 3o. van het besluit van de Commissie van 29 April 1925,¹⁾ diens zienswijze te leeren kennen, aangaande de technische en administratieve medewerking van Frankrijk, wat betreft de normalisatie van den Rijn tusschen Straatsburg en Istein.

¹⁾ Zie E.-S. B. van 3 Juni 1925, blz. 466.

Rijnverbetering tusschen Straatsburg en Bazel.

(Kanaal).

De Centrale Commissie voor de Rijnvaart, naar aanleiding van de brieven der „Basler Rheinschiffahrt A.-G.“ van 13 April en der „Société Suisse de Remorquage“ van 17 April 1929 besluit:

1. De Commissie neemt kennis van de opmerkingen der verschillende delegaties, in verband met de genoemde brieven, waarvan de inhoud neerkomt op:

a. enerzijds critiek op de omstandigheden, waaronder de scheepvaart bij de in bouw zijnde stuw van Kembs uitgeoefend moet worden en welke onvoldoende worden geacht,

b. anderzijds de verklaring van de Fransche delegatie, dat verder maatregelen zullen worden genomen, die noodig zijn of noodig zouden kunnen worden, opdat in het belang van de scheepvaart de bepaling No. 3 van het besluit van de Centrale Commissie van 16 December 1921¹⁾ ten allen tijde wordt nageleefd.

2. De Fransche delegatie wordt verzocht de Commissie niet vóór de volgende zitting in te lichten omtrent de beschikbaarheid bij de stuw van Kembs, de ervaring, welke zij inmiddels over de opgeworpen kwesties heeft opgedaan, evenals omtrent de bijzondere maatregelen, die zij in het belang van de scheepvaart wenscht te nemen.

3. De Centrale Commissie ziet er van af zich te doen vertegenwoordigen bij het bezoek ter plaatse, georganiseerd door de rederijen van Bazel.

Datum van de volgende zitting.

De volgende zitting heeft plaats van Woensdag 6 November 1929 (5 uur) tot 20 November 1929.

DE FINANCIËLE VERHOUDING TUSSEN HET RIJK EN DE GEMEENTEN.

Minister De Geer — want het is zijn werk waarover wij nog een enkel woord schrijven — heeft zijn „bepaald“ doel bereikt. Al is het doel van een staatsman altijd min of meer beperkt door de staatkundige stroomingen en mogelijkheden van het oogenblik, zoo zoude het toch in het relatieve van elke historische ontwikkeling onrechtvaardig zijn, nu te schrijven over het „beperkte“ doel van den bewindsman voor de financiën van rijk en gemeenten. Binnen de beperkte mogelijkheden van ons tegenwoordig regeeringsregiem was het „bepaalde“ doel van den minister zeer persoonlijk en zeer ruim.

Men klaagt in den Staatsdienst over „depersonalisatie“ van de regeeringspersonen. Ministers kunnen zichzelf niet zijn; zij zijn de uitvoerders van een compromis op staatkundig gebied en soms erger de speelbal van parlementaire meerderheidsgroepen. Zelfs de drager van het Koninklijk gezag zoude, nog binnen de hem toekomende bepaalde sfeer van invloed, in dien greep zijn gevangen. Minister de Geer heeft zich aan deze depersonalisatie ontworsteld in de voor hem gunstige omstandigheid, dat regeering en parlement, sterk uitgesproken, twee zelfstandige machten, in den Staat naast elkaar staande, vormen.

Het doel van den Minister was, voor onze staatkundige mogelijkheden van het oogenblik, ook ruim. De Minister streefde naar een beperkte nivelleering van den belastingdruk, welke tot nu toe over de landsburgerij in staat, provincie en gemeente, zeer ongelijk was verdeeld. Het doel omvat dus de opheffing van een economischen druk, waaronder de welvaart van een deel van ons land leed. Arme plattelandsgemeenten worden nu aan de middelen geholpen om, met medewerking van de plaatselijke burgerij, een bescheiden, normalen overheidsdienst uit

¹⁾ Noot van het Secretariaat.

Deze bepaling luidt als volgt:

„Programma van de uitvoering der werkzaamheden. Het van sluisen voorziene kanaal moet door de sleepreinen kunnen worden gebruikt, vóórdat de uitvoering der werkzaamheden van den bouw der stuw in den Rijn de scheepvaart begint te hinderen. Deze werkzaamheden zullen zoodanig voltooid worden, dat op geen enkel oogenblik de scheepvaart wordt belemmerd.“

te oefenen. Welvarende plattelandsgemeenten worden eenigszins beschermd tegen een geheel ander gevaar, het gevaar, dat personen, die van oudsher in de gemeente woonden, haar verlaten om in rust en tevredenheid in het eigen land elders te wonen, waar een milder belastingklimaat heerscht. De gebondenheid aan het land is toch reeds aan het verminderen; een onnatuurlijke, immers zware belastingdruk mocht den algemeenen toestand niet verslechteren. Heerscht ook niet in vele steden een te zware belastingdruk? De beantwoording van deze vraag is niet alleen te bouwen op kennis van cijfers van belastingopbrengst en van belastbaar inkomen. Men moet ook de sociale verplichtingen, de noodzakelijke levenswijze van een groote-stadsbevolking in aanmerking nemen. De niet-wettelijk verplichte uitgaven van de groote-stadsbevolking, de „tarieven“ voor verkeer, voor noodzakelijke levensbehoeften, ja voor vermaak, waaraan zij is onderworpen, doet de vraag opkomen of bij de regeling, zooals deze nu ten slotte is tot stand gekomen, met de belangen met name der groote steden voldoende is rekening gehouden. Wij staan hier voor een vraag, waarop geen antwoord is te geven, zelfs niet wanneer zij eens gedaan werd door de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Vast schijnt wel te staan, dat Holland meer dan tot nu toe in de algemeene lasten, door de landsburgerij op te brengen, zal gaan bijdragen. Het rijke Holland uit den tijd der oude Republiek droeg — leerden wij — 70 pCt. der algemeene middelen. Tegenwoordig wordt het oude Holland — de provincies Noord- en Zuid-Holland — bewoond door 43 pCt. der bevolking van Nederland. Deze 43 pCt. der bevolking draagt 65 pCt. bij in de opbrengst der rijksinkomstenbelasting. In de tegenwoordige plaatselijke belastingen, welke zullen worden opgeheven (immers de plaatselijke inkomstenbelasting en de plaatselijke opcenten op de rijksinkomstenbelasting), draagt Holland slechts mede voor 56 pCt. Deze belastingen worden nu vervangen door een rijks-gemeentefondsbelasting, waarin Holland ook weer ongeveer 65 pCt. zal bijdragen. Dit beteekent een verzwareing van de lasten, welke Holland gaat opbrengen. Een compensatie ware slechts hierin te vinden, dat ook 65 pCt. van het „gemeentefonds“ voor Holland was bestemd. Dit deel zal echter stellig niet aan Holland toevallen. Overigens is van de cijfers al heel weinig te zeggen. Wat iedere gemeente zal krijgen en wat het Rijk extra zal moeten betalen... het ligt in de schoot der goden verborgen.

De minister had en heeft zijn doel. Omtrent de resultaten heerscht nog veel onzekerheid. Om te weten, wat elke gemeente ontvangt uit het nieuw ingestelde Gemeentefonds, zal men niet alleen den verdeelingsleutel moeten kennen, maar ook den inhoud, den pot van het fonds moeten kunnen vaststellen. Op dit punt zijn nu twee onzekerheden: wij kennen niet het bedrag van de opbrengst van de toekomstige (rijks)gemeentefondsbelasting en wij weten niet welke invloed zal uitgaan van maatregelen, die gemeentebesturen in de toekomst nog moeten nemen en waarmede zij eenigen invloed hebben op den inhoud van het fonds. Volgens de berekeningen weten wij alleen, dat er bepaalde groepen onder de gemeenten zijn:

- a. formule-gemeenten,
- b. garantie-gemeenten,
- c. limiet-gemeenten.

† Onder elk dezer drie groepen van gemeenten kunnen schuilen:

- d. te-kort-gemeenten.

Deze vallen in twee groepen. Ten eerste die „te-kort-gemeenten“, die door bijzondere medewerking van de rijksregeering nog aan eigen inkomsten — immers 20 extra-opcenten op de gemeente-fondsbelasting — zullen kunnen worden geholpen. Ten tweede die „te-kort-gemeenten“, welke niet zullen worden geholpen. Maar wat dan? Zullen zij, hoewel niet vast staat, dat

deze gemeenten tot de arme gemeenten moeten worden gerekend, komen in de laatste groep:

e. noodlijdende gemeenten.

Over elke groep van gemeenten een enkel woord.

a. De „*formule-gemeenten*” zijn die gemeenten, welke een uitkeering uit het Gemeentefonds (gevoerd uit de opbrengst van rijksbelastingen) ontvangen, berekend naar een in de wet opgenomen formule. Deze formule is niet al te eenvoudig. Zij beoogt rekening te houden met de draagkracht der gemeenten. De formule werkt automatisch voor alle gemeenten gelijk, maar er is in die formule één wisselend element, omdat in de formule ook rekening gehouden wordt met „het bedrag der volgens gemeenterekeningen over 1926, 1927 en 1928 gemiddeld jaarlijks ten laste der gemeente blijvende gewone uitgaven voor:

politie;

lager onderwijs, voor zoover deze als verplichte uitgaven door de Lager-Onderwijswet op de gemeenten worden gelegd;

armenzorg, met inbegrip van de voorzieningen tegen werkloosheid.”

In de Memorie van Toelichting van den Minister, aan welk staatsstuk veel lof is toegekend en toe komt, had de Minister deze uitgaven der gemeenten als representatief geschetst. Hij had er op gewezen, dat het bedrag, waartoe deze uitgaven in de gemeente moesten worden gedaan, niet zoozeer van den wil of van de politiek der bestuurders afhankelijk was als men placht aan te nemen. Van een vergoeding voor de „wettelijk verplichte” uitgaven der Staatscommissie voelde de Minister ook daarom niet, omdat boven de wettelijke verplichting moest gelet worden op de noodzakelijkheid van een uitgave, waartoe niet de wet maar de omstandigheden dwongen en drongen. Plotseling duikt nu in de Tweede Kamer ter rechterzijde de gedachte op, om niet in rekening te brengen wat de gemeenten werkelijk voor de drie bovengenoemde onderwerpen uitgaven, maar „normen” te stellen om te vinden de *gerechtvaardigde* of de *gerechtvaardigd geachte* uitgaven voor politie, onderwijs en armenzorg gedaan. Voor politie weet men geen normen te vinden; voor armenzorg komt men met normen aandragen, die naar niets lijken en die men dus maar weer opgeeft; voor lager onderwijs ontdekt men een begrip wettelijk „verplichte uitgaven” dat de Lager Onderwijswet tot nu toe niet als afzonderlijk begrip kende. Dit begrip zal nu moeten worden uitgewerkt. Het opnemen van het begrip „verplichte uitgaven” was niet geboden door het streven het doel van het wetsontwerp beter te dienen. Los van het doel der wet had de meerderheid plotseling een eigen doel. Zij wilde nu bij deze gelegenheid haar gram ophalen tegen gemeentebesturen, die de cultuurwaarde van het onderwijs, naar haar inzien, te hoog hadden aangeslagen. Mocht daarvoor dit wetsontwerp worden misbruikt? De Minister heeft het toegelaten.

b. „*Garantie-gemeenten*” zijn die gemeenten, die, wanneer de berekening der formule op haar wordt toegepast, toch slechts komen tot een zeer klein gedeelte van de inkomsten, waarop zij tot nu toe konden rekenen. Men denke bijv. aan gemeenten met zeer hooge kosten voor de wegen (bij gebreke aan polderbesturen) en toevallig zeer lage kosten voor onderwijs, armenzorg en politie, welke kunnen voorkomen in een gemeente met geconcentreerde welvarende, rustige kernen, die weer ver uit elkaar liggen. De uitgaven en de inkomsten waren dus vroeger betrekkelijk hoog alleen wegens de hooge onderhoudskosten der wegen. Van de vroegere inkomsten moet een bedrag worden gegarandeerd in den vorm van een rijksuitkeering, opdat de rest der noodzakelijke inkomsten uit de overige belastingbronnen zal kunnen worden gevonden.

c. „*Limiet-gemeenten*” zijn de gemeenten, die, nadat de formule op haar is toegepast, een zeer hoog

bedrag uit het Gemeentefonds zullen ontvangen, wanneer men dit vergelijkt met het bedrag, dat vroeger werd verkregen uit de gemeentelijke inkomstenbelasting. Deze bepaling werkte bijv. voor Amsterdam en Rotterdam zeer ongelijk, want in Amsterdam had men betrekkelijk weinig „gehaald” uit de bedrijven en meer „muziek” gezien in de gemeentelijke inkomstenbelasting.

In Rotterdam echter had men de gemeentelijke inkomstenbelasting nog niet zoo hoog opgevoerd, maar meer gehaald uit de bedrijfswinsten. Wanneer de limiet dus wordt berekend als een deel van de vroegere inkomstenbelasting of wanneer althans dit deel bij de bepaling van de limiet medetelt, dan zijn de gemeenten, die deze inkomstenbelasting laag hielden, maar de opbrengst uit de bedrijven opvoerden, slecht af. Hoe de nieuwe formulering der limiet bepaling zal werken, schijnt nog niet geheel duidelijk.

d. „*Te-kort-gemeenten*” zijn gemeenten die, nadat zij alle bedragen, waarop zij recht hebben, ontvangen en nadat alle belastingen, waartoe zij gerechtigd zijn aan de burgerij zijn opgelegd, toch nog niet de uitgaven door de inkomsten kunnen dekken ook niet uit het laatste middel: opcenten op de hoofdsom der rijksgemeentefondsbelasting. In bijzondere gevallen mogen nu deze opcenten tot 100 worden opgevoerd. Daarna stooten deze gemeentebestuurders, naar een Amsterdamsche uitdrukking, het hoofd tegen het plafond. Er zijn regeerders die een zekere pressie op de gemeentebesturen om tot bezuiniging te komen, goed achten. Maar zal men juist de meest voortvarende gemeenten in haar autonomie praktisch kunnen treffen, wanneer zij de uitgaven willen opvoeren, waar tegen praktisch geen rem bestaat en zij de inkomsten bijv. kunnen verkrijgen uit de bedrijfswinsten? Hier vooral zitten de groote gemeenten nog niet zoo gemakkelijk onder den duim.

e. „*Noodlijdende gemeenten*” ontvangen reeds thans hulp van regeering en provincie. Tot nu toe wordt die hulp gegeven, maar daarbij medewerking van de provincie afgeperst en de gemeente tot samenwerking gedwongen. Dit gaat alles thans bij overeenkomst. Men wilde nu reeds in de Staatscommissie aan de wijze, waarop de samenwerking tot stand komt, een wettelijken grondslag geven. Was dit in strijd met de Grondwet, zoo was het in elk geval een verbetering, vergeleken bij den bestaanden toestand. Toen het onderwerp der noodlijdende gemeenten in de Kamer ter sprake kwam, naar aanleiding van enkele artikelen uit het regeeringsontwerp, bleek, dat de meerderheid van de Tweede Kamer op het punt stond zich te vereenigen met het protest der provinciale besturen, die als onrechtvaardig de stelling van de regeering afwezen als zoude zij immer verplicht zijn een deel van de ondersteuningskosten te dragen, toen... de regeering de door haar voorgedragen artikelen terugnam. De regeering vreesde, dat de Kamer haar reeds bij voorbaat wilde dwingen later, in haar optreden tegen de provinciale besturen, zelfs niet langs privaatrechtelijken weg de verplichte medewerking der provincie te verkrijgen, welke zij nu, door tegenwerking van de Tweede Kamer, ook niet langs den weg van de wet kon verkrijgen. Niemand uit de Kamerleden nam met spoed de regeeringsartikelen als eigen amendementen over, zoodat het onderwerp uit het debat verdween.

* * *

Merkwaardig is dat verschil in sfeer tusschen regeeringsarbeid en den arbeid van het parlement. Steeds weer mengen de Kamer groepen allerlei punten in het debat, die wel eens bij gelegenheid ter sprake moeten komen, maar die het doel van het betrokken wetsontwerp niet raken. Bij de regeling van de financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten wilde men niet alleen aan *verplaatsing* van de belastingen aandacht geven, maar ook aan be-

lastingpolitiek doen. Zoo kwam, los van het doel van *dit* ontwerp, ter sprake of het niet sympathiek was de kleine aangeslagene te ontzien of bepaalde belastingen van onsympathieke aard te doen verdwijnen. Men begaf zich ook terloops in de vraagstukken van de personeele belasting, omdat de gelegenheid schoon was, nu toch, (om het doel van de wet te verwezenlijken), een enkele bepaling aan deze belasting moest worden gewijd. Buiten het doel der wet greep menig een nog aan, wat hem van belang scheen bij deze gelegenheid tevens te wijzigen. Men zoude juist verwachten, dat bij een regeling van een betrekking of verhouding tusschen rijk en gemeente, waarbij het doel der wet reeds veel verschuiving noodzakelijk maakt, overigens wordt getracht geen nieuwe incidenteele punten van belastingpolitiek te berde te brengen. Maar de sfeer van de Tweede Kamer is juist anders.

C. W. DE VRIES.

DE UNIFICATIE VAN HET HAVENBEHEER AAN DE BENEDENELBE.

Hoewel destijds in één der groote dagbladen ¹⁾ reeds een en ander is medegedeeld omtrent het Hamburgsch-Pruisische verdrag inzake de havenexploitatie aan de Elbe, moge, nu dit verdrag nader uitgewerkt is en vóór kort ter ratificatie aan de parlementen is toegezonden, een korte beschouwing dienaangaande niet ontbreken in dit tijdschrift, waarin de havenexploitatie van Rotterdam en van de Nederlandsche havens in het algemeen, zoo ingaande pleegt te worden behandeld.

Immers, het komt mij voor, dat wij hier in Rotterdam mutatis mutandis nog wel iets kunnen leeren van de oplossing, welke ginds getroffen is voor moeilijkheden, die groote overeenkomst vertoonen met degene, welke wij meer en meer in eigen omgeving ondervinden.

Heeft Rotterdam bij de uitbreiding van zijn haven steeds de omklemming zijner gemeentelijke grenzen moeten verbreken, in Hamburg waren het de staatsgrenzen, welke een gezonde expansie op economisch-geographischen grondslag tegenwerkten. Een blik op de kaart der Hamburgsche havens toont reeds aan, dat bv. aan de Spreehaven en de Travehaven wel niet hun wonderlijken driehoeksvorm zou zijn gegeven, wanneer zij niet hadden moeten worden getraceerd binnen het keurslijf, waarmede de Pruisisch-Hamburgsche grens in het Zuiden de Hansestad omgeeft. Nog moeilijker is de toestand voor Hamburg geworden sinds voor verderen havenaanleg op Hamburgsch gebied slechts Waltershof en een deel van Finkenwårder zijn overgebleven. Deze beide eilanden, welke niet tegenover Hamburg, maar tegenover het Pruisische Altona liggen, leenen zich weliswaar op zich zelf zeer goed voor havenaanleg, maar een landverbinding met de stad doet zich zeer noode gevoelen.

Afgezien van de gebrekkige verbindingen zijn de hier in aanleg zijnde havens zoo ver van het stadscentrum verwijderd, dat aan een inrichting voor stukgoedoverlading de allergrootste bezwaren verbonden zouden zijn. Ten slotte zijn met deze eilanden de laatste reserves aan bruikbare terreinen voor havenaanleg op Hamburgsch gebied uitgeput.

Er was dus wel aanleiding voor Hamburg om eenige ongerustheid ten aanzien van de toekomst te gevoelen. Van de mogelijkheid om met Pruisen tot overeenstemming te komen hing af, of de grootste Duitsche haven zich organisch zou kunnen ontwikkelen, dan wel, gelijk het in het hoofdartikel van „Wirtschaftsdienst” van 14 December ll. eenigszins omslachtig heet: „naturwidrigen, seinem Organismus fremden Hemmungen, die nicht auf Gesetzen der Wirtschaft, sondern auf Erwägungen der Staatspolitik

¹⁾ N.R.C. van 22 Januari ll. Av. bl. C.

beruhen, das Opfer unzureichender Wettbewerbsfähigkeit würde bringen müssen.”

Geldt dit alles voor Hamburg, Pruisen gevoelde niet minder het nadeel van het grillig en economisch onverdedigbare verloop der grenzen, daar het zonder medewerking van Hamburg zijne voor havenaanleg bij uitstek gunstige terreinen op Hohe Schaar, Neuhof en Pruisisch Finkenwårder niet wel zou kunnen exploiteeren.

Niettemin heeft het heel wat voeten in de aarde gehad alvorens de twee staten tot een oplossing hebben kunnen geraken. De term „Gross-Hamburg-Frage” duidt reeds aan, in welke richting deze eerst is gezocht, nl. in die van gebiedsverruiming van Hamburg, subsidiair van ruil van Pruisisch tegen Hamburgsch gebied. Toen daarvan echter slechts een verscherping der verhoudingen tusschen de twee staten het gevolg was, heeft men dezen weg moeten verlaten, en is een geheel andere oplossing onder het oog gezien, waarbij de grens tusschen beide landen niet zou worden verlegd, maar in zekeren zin zou worden opgeheven.

De considerans van het op deze basis in begin December ll. gesloten accordo verklaart dan ook, dat de regeeringen van oordeel zijn, dat de „einheitliche Entwicklung” van het havengebied zal moeten bevorderd worden alsof „Landesgrenzen nicht vorhanden wären.”

Intusschen gaat de onderhavige conventie nog lang niet zoover als deze doelstelling; zij moet dan ook beschouwd worden als een eerste stap, die door meerdere stellig zal worden gevolgd. Voorloopig blijft b.v. het bestuur over de bestaande havenbassins geheel in handen der afzonderlijke landen, zooals ook voor lange jaren het economische zwaartepunt wel zal blijven liggen in het tegenwoordige Hamburgsche havengebied, welks beteekenis door het onderhavige verdrag eerder zal toenemen dan verminderen. Niettemin legt het onderhavige verdrag een gansch nieuwen grondslag voor de economische ontwikkeling van het geheele gebied aan de beneden Elbe.

De bepalingen kunnen in de volgende vier hoofdstukken onderscheiden worden, zij betreffen:

- de instelling van een „Hafenerweiterungsgebiet”,
- de stichting van een „Hafengemeinschaft”,
- het samengaan in principe van Pruisen en Hamburg op verschillende belangrijke punten, welke de havenexploitatie betreffen,
- de regeling der havenuitbreiding voor de naaste toekomst.

* * *

Bezien wij in het kort de sub a bedoelde bepalingen, dan blijkt het, dat voor een zeer omvangrijk gebied, hetwelk op Hamburgsch, maar voornamelijk op Pruisisch territorium is gelegen, met het oog op de toekomstige havenexploitatie een uitbreidingsplan zal worden vastgesteld. Pruisen en Hamburg verbinden zich, in dit uitbreidingsgebied geen werken te laten geschieden, welke tegen den havenaanleg zouden kunnen indruischen, noch zonder toestemming van den anderen staat industrie of woningbouw toe te laten buiten de daarvoor in het „Flächenaufteilungsplan” voorziene gebieden. Met een weinig wantrouwen tegenover de voortvarendheid der betrokken diensten bepaalt het verdrag, dat, wanneer dit plan in 1933 niet zou vastgesteld zijn, nieuw overleg zal plaats vinden.

Vermeld moet nog worden, dat in het Erweiterungsgebiet, dat naar behoefte zal worden uitgebreid, opgenomen is het Hamburgsche deel van Finkenwårder, hoewel de havenaanleg daar reeds eenigen voortgang heeft gemaakt. Daarentegen blijft het gebied van Waltershof, waar de havenaanleg evenmin nog is voltooid, behooren tot de uitsluitende competentie van Hamburg, met welks overig havengebied het economisch ten nauwste samen-

hangend wordt geacht. Wel zijn ten aanzien van den havenaanleg op Waltershof, zooals nader zal blijken, eenige restrictieve bepalingen opgenomen.

* * *

Kan men deze twee landen er reeds om benijden, dat zij zoo zonder verder hooger toezicht en omslachtig wettelijk apparaat een regeling voor een gezamenlijk uitbreidingsplan kunnen treffen, te meer geldt dit voor wat betreft de regeling der „Hafengemeinschaft“, waarin het zwaartepunt van het verdrag is gelegen. Er wordt nl. opgericht een „Hamburgisch-preussische Hafengemeinschaft G.m.b.H.“, aan welke wordt opgedragen, de aanleg en de exploitatie van havens in dat deel van het gezamenlijke havengebied, dat als „Hafengemeinschaftsgebiet“ wordt aangewezen. De in dit gebied gelegen gronden, bouwwerken, rechten, enz. worden daartoe door de partijen in de Gemeinschaft ingebracht.

Voorloopig omvat het Gemeinschaftsgebiet slechts Neuhof, Kattwien en Hohe Schaar, derhalve alleen Pruisisch gebied, maar naar gelang der behoefte zal de Hafengemeinschaft haar zeggenschap uitstreken over de daarvoor in aanmerking komende gedeelten van het Hafenerweiterungsgebiet, zoodat buiten de thans bestaande en door de staten afzonderlijk geadministreerde havens, in de toekomst alle havenaanleg en -exploitatie aan de Zuider Elbe gemeenschappelijk zal geschieden. Opdat latere generaties hierop niet zullen kunnen terugkomen, doen de beide staten meteen afstand van hun recht tot opzegging der overeenkomst. Een omstandigheid, waarop gewezen moet worden, is de stricte doorvoering van het beginsel van pariteit bij de inrichting en regeling de privaatrechtelijke vennootschap, waarin de gemeenschappelijke havenexploitatie is gegoten. Gelijk zijn de rechten; gelijk zijn de plichten. In overeenstemming daarmee is ook dat, terwijl Pruisen het leeuwendeel der in het gebied gelegen onroerende goederen (ter waarde van 35 miljoen R.M.) inbrengt, Hamburg zijn geringen zakelijken inbreng (5 miljoen R.M.) completeert door een storting van 30 miljoen R.M. Het stamkapitaal der G.m.b.H. bedraagt aldus 70 miljoen R.M. Eventuele latere behoeften aan geldmiddelen zullen onder garantie der verdragssluitende staten door leening worden gedekt, terwijl partijen verklaren bij uitbreiding van het „Gemeinschaftsgebiet“ gelijkelijk in een eventueel benodigde kapitaalvermeerdering te zullen deelnemen.

Ook in den „Verwaltungsrat“ bezetten de beide staten een gelijk aantal zetels (ieder 7), terwijl ieder mede een „Geschäftsführer“ en een plaatsvervangenden directeur benoemt. Slechts de door beide partijen aangewezen voorzitter van den beheersraad was niet in tweeën te deelen en zal zoowel Pruis als Hamburger mogen zijn, mits hij is een met de Hamburgsche toestanden vertrouwd persoon. In praktijk zal deze functie dus wel steeds door een Hamburger worden vervuld. Deze voorzitter zal in geval van verschil van meening tusschen de beide directeuren, welke overigens slechts tezamen de vennootschap binden, de beslissende stem uitbrengen, evenals hij dit ook doet, wanneer in den Verwaltungsrat de stemmen staken.

De hoogste macht intusschen berust uiteraard bij de „Gesellschafterversammlung“, de aandeelhoudersvergadering. De bepaling, dat schriftelijke stemming toegelaten is, wijst er op, dat werkelijke vergaderingen wel tot het strict noodzakelijke beperkt zullen zijn en de beide staten-aandeelhouders hun beslissingen schriftelijk zullen nemen. Hiermede is in overeenstemming, dat de Directie, zooals het heet, „die Genehmigung der Gesellschafter“ voor belangrijke beheersdaden noodig heeft. Daaronder behooren behalve de vaststelling van het budget, de goedkeuring van uitgaven boven of buiten de begroting, alsook van wijzigingen in het onroerend bezit, van leeningen boven 50.000 R.M., van aanstelling van hooger personeel en in het algemeen van alle maatregelen,

waarover de beide staten partijen directe zeggenschap verlangen.

In enkele aangegeven gevallen treden de Gesellschafter terug voor een door hen ingestelde technische commissie, aan wier goedkeuring bv. onderworpen zal zijn de uitvoering en de aanbesteding van belangrijke bouwwerken.

De hiervoren genoemde Verwaltungsrat heeft geen eigenlijke beheersfunctie, maar is enkel een adviseerend college, aan welks oordeel door de Directie worden onderworpen de belangrijkste beheers- en bestuurskwesties, waaronder in de eerste plaats diegene vallen, welke aan de eindbeslissing der Gesellschafter zijn voorbehouden.

Hoewel dat met geen enkel woord in de gepubliceerde verdragsbepalingen wordt aangegeven, schijnt volgens de commentaren van bevoegde zijden de Verwaltungsrat het lichaam te moeten worden, waardoor „der Wirtschaft der ihr zukommende Einfluss auf die Ausgestaltung des Gesamthavens gesichert wird.“ Bedenkt men, dat het Hamburgsche havenbestuur reeds gevoerd wordt door een „Deputation“, waarin vertegenwoordigers der diversé handelsorganisaties mede zetel hebben, dan mogen wij Hamburg gelukkig prijzen, daar het doorgaat op een weg, dien ook de andere groote havens in Europa en daarbuiten bijna zonder uitzondering reeds lang zijn ingeslagen, maar waarop Rotterdam nog de eerste schrede moet zetten.

Op de belangrijke vraag, of verwacht wordt, dat het bedrijf der Hafengemeinschaft al of niet rendabel zal zijn, geven de verdragsbepalingen en de toelichting erop geen duidelijk antwoord, al verdient te dezen aanzien aandacht de bepaling, dat de staten de eventuele tekorten jaarlijks ieder voor de helft voor hun rekening zullen nemen. Verder blijkt uit het hieronder nog nader ter sprake komende voorschrift, krachtens welke het havenrecht gelijk zal moeten zijn aan het Hamburgsche tarief, dat de rentabiliteit in alle geval niet eenzijdig door verhooging van dit tarief mag nagestreefd worden, hetgeen trouwens ook economische zelfmoord zou zijn.

Een merkwaardige arbitrage-regeling is getroffen voor het geval, dat partijen het niet over een of andere aangelegenheid eens zouden kunnen worden en daardoor de zaken zouden stokken. Reeds werd vermeld, dat de voorzitter van den Verwaltungsrat in dit college bij staking van stemmen beslist en bij verschil van meening tusschen de Geschäftsführer decideert. Wanneer echter de staten-partijen zelf het niet eens kunnen worden, zal een andere machinerie in werking gesteld worden. Ontstaat b.v. verschil van inzicht over de wenschelijkheid van den aanleg van bepaalde havenwerken in het Hafenerweiterungsgebiet of over de overdracht van staats-eigendommen in dit gebied aan de Hafengemeinschaft, dan zal op verzoek van de meest gereede partij een scheidsgerecht ad hoc beslissen of bedoelde aanleg in het belang van het gansche havengebied en in het economische belang van geheel Duitschland is. De voorzitter van het scheidsgerecht wordt bij oneenigheid aangewezen door den President van het Reichsgericht. In een en ander wordt gezien een symptoom van den wensch om het havengebied aan de Benedenelbe voortaan vooral te zien uit een algemeen Duitsch oogpunt, waarbij aan het Rijk zoowel eenige invloed als eenige plichten toevallen. Bij het laatste wordt dan meer speciaal gedacht aan een eventuele financiële bijdrage van het rijk in de kosten van eenige uitbaggerings-, brug- en wegwerken, alsook in den aanleg van een binnenhaven.

Wanneer we nog even terugkomen op den rechtsvorm, waarin het condominium van Pruisen en Hamburg is gegoten, dan is het om te vermelden, dat weliswaar de privaatrechtelijke Gesellschafter mit beschränkter Haftung is gekozen — welke vorm een zeer soepele regeling mogelijk maakte — maar

dat de partijen niet hebben nagelaten van hun „Landeshoheit” gebruik te maken, door de Hafengemeinschaft uit te rusten met eenige publiekrechtelijke bevoegdheden, die een havenbestuur nu eenmaal moeilijk kan missen. Zoo is bepaald, dat de uitoefening der politionele bevoegdheden in het gebied der Hafengemeinschaft aan dit lichaam wordt overgedragen. Ook zal aan de G.m.b.H. op haar verzoek het recht van onteigening worden verleend, zoodra daarvoor de wettelijke voorziening is getroffen, terwijl de partijen de toezegging doen, dat alle hare havenwerken als werken ten algemeenen nutte zullen worden uitgevoerd. Dat de Gemeinschaft bevoegd is havengelden, enz. te heffen, is reeds vermeld. Aan haar wordt door beide partijen ten slotte op zoo groot mogelijke schaal vrijdom van belasting toegezegd.

Naast de hierboven (sub a en b) besproken bepalingen inzake het Hafenerweiterungsgebiet en de Hafengemeinschaft, bevatten, gelijk hierboven vermeld is, de verdragsbepalingen eenige voorschriften inzake de unificatie van het havenbeheer aan de Benedenelbe (sub c.). Niet voor het minst uit deze regelen spreekt de wensch om de betrekkingen tusschen de havens van Hamburg, Harburg-Wilhelmsburg, Altona, en in de toekomst ook van de Gemeinschaft, aldus te regelen, dat zij niet alleen geographisch, maar mede in de practijk en economisch een eenheid zullen vormen, waarbij de verschillen, die uit de onderscheidene „Landeshoheit” voortvloeien, zoo veel mogelijk zullen zijn verdwenen, evenals alle onderlinge concurrentie zal zijn uitgeschakeld.

Reeds werd vermeld, dat Pruisen en de Gemeinschaft het havengeldtarief van Hamburg zullen hebben over te nemen, en dat de overige tarieven der Gemeinschaft de goedkeuring der beide staten behoeven. Voorts wordt uitdrukkelijk gestipuleerd, dat in het geheele gebied geen dubbel havengeld geheven zal worden, zooals tot dusver geschiedde, wanneer een schip achtereenvolgens in Pruisisch en in Hamburgsch gebied ligplaats innam. In de toekomst zal op dezen weg worden voortgegaan, want de staten verklaren zich principieel bereid, alle haventarieven en alle havenverordeningen evenals de handhaving der havenpolitie en de bewerking der scheeps- en goederenstatistiek,¹⁾ enz. voor het gansche gebied op gelijke leest te schoeien. De veronderstelling is misschien niet al te gewaagd, dat, wanneer dit alles zal zijn bereikt, de overspanning van het totale havengebied door één gemeenschappelijk havenbestuur niet meer veraf zal zijn. In alle geval zullen door deze unificatie ruimschoots worden gecompenseerd de nadeelen, die voortvloeien uit het feit, dat nu naast de drie bestaande havenadministraties (Hamburg, Altona, Harburg-Wilhelmshafen) een vierde wordt ingesteld.

Een belangrijke plaats in het Hamburg-Pruisische verdrag nemen verder in de bepalingen, die aangeven hoe de technische ontwikkeling van het havengebied voorhands zal plaats hebben. Hierbij is wederom het algemeene havenbelang als richtlijn genomen. Maar juist daarom is om begrijpelijke redenen een gang van zaken vastgelegd, waarbij een zeker evenwicht tusschen de ontwikkeling van het Hafengemeinschaftsgebied en die van het zuiver Hamburgsche Waltershofer havengebied wordt bewaard.

De beperkingen, welke Hamburg zich bij de ontwikkeling van dit — zijn laatste — eigen havenexpansiegebied ziet opgelegd, zijn van negatieven aard

¹⁾ Onze havenstatistici zullen dus wel binnenkort constateeren, dat de scheepvaart- en goederencijfers der Elbestad zich zeer veel gunstiger dan nu tot die van Rotterdam zullen verhouden. Met het oog op de propaganda is dit niet van alle belang ontbloeit, en rijst de vraag of niet meer dan voorheen de cijfers van den Nieuwen Waterweg tegenover die van Groot-Hamburg moeten worden gesteld.

en komen vooral hierop neer, dat als regel nieuwe vaste overslag- en opslaginstallaties voor massagoderen niet zonder toestemming van Pruisen op Waltershof, — tenzij aan de „Freiladeplätzen — mogen worden aangelegd, maar slechts in het „Hafengemeinschaftsgebiet” van Kattwik - Hoheschaar - Neuhof. Het laatstgenoemde gebied zal voor het overige ook voor stukgoedbehandeling worden gereserveerd, voor zoover de tegenwoordige Hamburgsche haven (Waltershof inbegrepen) daartoe niet geëigend is.

Om voorts te verhinderen, dat Hamburg zijne geldmiddelen éenzijdig ten gunste van Waltershof en met verwaarloozing van het Gemeinschaftsgebiet zou aanwenden, is nog de bepaling in het verdrag neergelegd, dat binnen 5 jaar op dit gebied 25 miljoen R.M. zal worden verwerkt, tenzij om economische redenen tot verlenging van dezen termijn zou worden besloten. De hiervoor aan te leggen werken zullen uit verbeteringen van den waterweg, aanleg van wegen en bruggen en van een binnenhaven bestaan.

* * *

Hebben wij ons in hoofdzaak tot taak gesteld in dit artikel verslag uit te brengen over deze voor Hamburgs toekomst zoo belangrijke conventionele bepalingen, het sta ons vrij met een enkel woord aan te stippen, waarom deze ons ook voor Rotterdamsche toestanden leerzaam voorkomen.

Welnu, primo ademt het geheele verdrag welwillende inschikkelijkheid om ten behoeve van de toekomst van Duitschlands belangrijkste havengebied tot overeenstemming te komen, en om, desnoods met terzijdestelling van locale belangen, onderlinge concurrentie uit te sluiten en hinderlijke consequenties der administratieve grenzen op te heffen.

Hierbij past ons de wensch, dat een dergelijke geest ook vaardig moge zijn over hen, die in hoogste instantie zullen hebben te beslissen ten aanzien van het havenbeheer aan den Nieuwen Waterweg, hetzij hierbij de weg der grenswijziging worde gevolgd, hetzij de weg, welke Gedeputeerde Staten onlangs in hun schrijven aan het Rotterdamsche Gemeentebestuur aangaven: dien van het havenschap.

Maar ook wanneer de centraliseering van het havenbeheer langs de Maas voorloopig tot de vrome wenschen mocht blijven behooren, dan zal door een geest van samenwerking tusschen de gemeenten wellicht toch iets dergelijks bereikt kunnen worden als te Hamburg op het gebied van unificatie der tarieven en verordeningen. Het voorkómen van dubbele betaling van havengelden moge hierbij evenals in de Elbestad niet vergeten worden.

Op een tweede punt is reeds terloops gewezen, nl. op de wenschelijkheid om bij het bestuur van de haven profijt te trekken van het deskundig oordeel van handel en nijverheid. Bij de Hafengemeinschaft is, zoo zagen wij, die invloed slechts adviseerend, terwijl in het bestuurscollege der eigenlijke Hamburgsche haven, de „Deputation für Handel, Schifffahrt und Gewerbe” vertegenwoordigers der handelscorporaties op voet van gelijkheid naast parlementsleden zetelen. Invoering van het laatste systeem voor Rotterdam zou gaan in de richting van het havenschap, zooals die figuur zich in de literatuur der laatste jaren heeft ontwikkeld, en zou hier en daar voorhands wel tegenstand ontmoeten. Het wil mij echter voorkomen, dat redelijkerwijze geen enkel bezwaar kan worden ten berde gebracht tegen de instelling van een Commissie van Beheer, welke, uit deskundige particulieren en Gemeenteraadsleden samengesteld, het Gemeentebestuur in het beheer van de haven zou bijstaan, liever nog: dit beheer onder toezicht van het Gemeentebestuur zou uitoefenen, zooals reeds bij vele gemeentelijke instellingen (schouwburgen, ziekenhuizen, musea, enz.) hier en daar geschiedt. Aan zulk een maatregel behoeft ook geen ingrijpende intercommunale of supracommunale reorganisatie van het haven-

beheer vooraf te gaan. Wel komt het wenschelijk voor, dat een en ander gekoppeld worde aan de reeds zoo lang verwachte instelling van een gemeentelijk havenbedrijf, zoodat door dit bedrijf en deze Commissie — welke ten aanzien van de haven mede de plaats zou innemen der Raadscommissie van Bijstand voor de Bedrijven — tevens een kern zou worden geschapen voor verderen, eventueel ook over de gemeentelijke grenzen grijpenden, uitbouw.

K. F. O. JAMES.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE DISCONTOVERHOOGING VAN DE DUITSCHE RIJKSBANK.

Dr. Carl Krämer te Hamburg schrijft ons:

Met de discontoverlaging van 7 pCt. op 6½ pCt., die 11 Januari van dit jaar plaatsvond, heeft de Rijksbank voor de tweede maal na de valuta-stabilisatie een poging gedaan, om den Duitschen rentestand meer met het internationale renteniveau in overeenstemming te brengen en daarmee het Duitse bedrijfsleven van den druk van de hooge en van de met de rentabiliteit van de industriele bedrijven niet overeenkomende rentelasten te bevrijden. Ook deze poging is mislukt en zelfs in nog korteren tijd als de eerste in het begin van het jaar 1927, ofschoon de discontoverlaging zich weliswaar binnen nauwere grenzen hield als die van 2 jaar geleden. Reeds op 25 April jl., dus nauwelijks drie maanden later, was de Rijksbank gedwongen, haar disconto van 6½ op 7½ pCt. en de beleeningsrente van 7½ op 8½ pCt. te verhoogen. De gebeurtenissen, die tot deze discontoverandering aanleiding hebben gegeven, zijn evenwel zeer gecompliceerd. Terwijl de discontoverhooging van Juni 1927 zich gemakkelijk uit de groote behoefte aan deviezen van den invoerhandel en van den Agent van de Herstelbetalingen en uit de stijgende conjunctuur liet verklaren, moet men voor de verklaring van de jongste discontoverhooging bijna een economische geschiedenis van de laatste maanden schrijven.

* * *

Wij gaan er allereerst van uit, dat de gebeurtenissen, waarvan hieronder sprake zal zijn, zich afspelen in een periode van teruglopende conjunctuur. Zoo heeft op slechts één ook in het buitenland welbekend symptoom te noemen, het cijfer der werklozen ten gevolge van den dalenden index van de industriele productie, weder een niveau bereikt, dat, afgezien van het seizoensrecord in Februari, gemiddeld ¼ miljoen grooter is dan dat van het vorige jaar. Het in aanmerking nemen van deze teruglopende conjunctuur is voor ons onderzoek om twee redenen van belang. In de eerste plaats wijst zij er op, dat de credietbehoefte van het bedrijfsleven zich in dalende richting beweegt, waardoor de Deutsche geldmarkt en in het bijzonder de Rijksbank een verlichting ondervonden heeft en nog steeds ondervindt. De discontoverlaging van 11 Januari, waartoe de Rijksbank ten gevolge van de bovengenoemde tendenzen gedwongen was, heeft echter op de binnenlandsche conjunctuur en de credietbehoefte in het geheel niet stimulerend gewerkt. Integendeel, de binnenlandsche wisselportefeuille van de Rijksbank bereikte op 15 Februari met een bedrag van R.M. 1.147 miljoen het laagste punt sedert de beide laatste jaren.

De teruglopende conjunctuur beteekent echter verder een geringe behoefte aan buitenlandsche grondstoffen bij een gelijktijdige vergrooting van den export.

De behoefte aan deviezen tot dekking van het invoeroverschot bedroeg dan ook in de eerste drie maanden van dit jaar slechts R.M. 470 miljoen, d.w.z. ongeveer de helft van de behoefte van het eerste kwartaal van het vorige jaar. Gedurende de beide

laatste maanden was de vraag naar deviezen voor dit doel ten bedrage van gemiddeld R.M. 90 miljoen bij een omzet van den buitenlandschen handel van ruim R.M. 2 milliard, nauwelijks nog noemenswaard. De reden voor de toespitsing van de situatie op de Deutsche geldmarkt en van den ongunstigen toestand van de Rijksbank is daarom in een andere richting te zoeken.

Beslissend voor de positie van de Rijksbank waren daarentegen vier factoren, die wij iets nader zullen beschouwen:

1. De toestand op de internationale geldmarkt.
2. De vraag naar deviezen van den Generaal-Agent van de Herstelbetalingen.
3. De onrust over de onderhandelingen te Parijs en de teleurstelling in het binnen- en buitenland over haar onbevredigend verloop.
4. De onrust op de binnenlandsche geldmarkt door het tekort op de begroting.

Het behoeft nauwelijks nog vermeld te worden, dat de buitenlandsche credietverleening op korten termijn aan Duitsland in de laatste jaren aanzienlijk is toegenomen. Alleen bij de Banken (zowel bij de grootbanken als bij de particuliere bankiers) bedroegen de buitenlandsche tegoeden volgens voorzichtige schattingen op 31 December 1928, ongeveer R.M. 5 tot 6 milliard. Vooral tegen het einde van het jaar, toen de situatie op de internationale geldmarkt zeer onoverzichtelijk was, hebben de Banken zekerheids-halve groote bedragen aan buitenlandsche gelden geaccepteerd. Na de jaarultimo werd de ontspanning op de Deutsche geldmarkt steeds grooter; de voor de Deutsche geldmarkt in vele opzichten toonaangevende rente voor maandgeld daalde bijv. van 9 pCt. op het eind van het jaar tot gemiddeld 7½ pCt. in de eerste dagen van Januari en handhaafde zich op dit peil tot in den loop van de maand Maart. Deze daling was slechts ten deele een seizoensverschijnsel; zij wees veel meer op een inwendige ontspanning van de markt, veroorzaakt door den achteruitgang van de conjunctuur. Het was evenwel opmerkelijk, dat deze ontspanning op de binnenlandsche geldmarkt parallel liep met een rentestijging op de belangrijke internationale geldmarkten, zoodat het renteverval met het buitenland aanzienlijk verminderde.

Deredenen voor de ongewoon groote gedschaarschte te New York, die over de geheele linie tot renterecords leidde, zijn voldoende bekend. Zij heeft echter, daar zij zoowel binnen- als buitenlandsche gelden aantrok, op bijna alle Europeesche geldmarkten haar terugslag doen gevoelen, die zich openbaarde in een afgifte van goud door en in een discontoverhooging van verschillende centrale banken.

Voor de Deutsche geldmarkt zijn in dit verband drie factoren te noemen, die tot hetzelfde resultaat voerden. De factor, die den grootsten invloed heeft uitgeoefend was de terugbetaling van de buitenlandsche credieten door de banken. Voorzichtig geschat komt men tot het resultaat, dat het totaalbedrag van de zich bij de banken bevindende buitenlandsche gelden op deze wijze met ongeveer R.M. 400 miljoen verminderd moet zijn.

In de tweede plaats een langzamer vloeien, indien men zelfs niet van een totalen stilstand kan spreken, van den onder normale omstandigheden te verwachten nieuwen stroom van buitenlandsche credieten. Wij herinneren eraan, dat het bedrag der nieuwe valuta-credieten in het afgelopen jaar volgens schattingen R.M. 1¼ tot 2 milliard is toegenomen. Het saldo van de eerste maanden van dit jaar is niet bekend; slechts kan opgemerkt worden, dat bij de afzonderlijke bankinstellingen in dit opzicht de grootste verschillen bestaan. Bovendien was in het eerste kwartaal van dit jaar het bedrag der buitenlandsche leeningen op langen termijn aanzienlijk kleiner dan in de overeenkomstige periode van het vorige jaar. Tenslotte was het van beteekenis voor de Deutsche

geldmarkt, dat Deutsche saldi naar New-York werden overgebracht om daar van den hoogen rentestand te profiteeren.

Terwijl de vraag naar deviezen voor de betaling van het invoeroverschot ongeveer met de helft afnam, traden de deviezenaankopen voor de herstelbetalingen sterker op den voorgrond dan het vorige jaar. In totaal werd in het eerste kwartaal van dit jaar door den Agent in buitenlandsche valuta een bedrag van R.M. 398 millioen overgemaakt in vergelijking met R.M. 204 millioen een jaar geleden.

Van wezenlijk grootere beteekenis als deze deviezenaankopen van den Generaal-Agent was echter de psychologische terugslag van de besprekingen te Parijs, wat daarin tot uitdrukking kwam, dat de deviezenaankopen van den Agent sedert het begin van April aanzienlijk zijn afgenomen, terwijl de afgiften van goud van de Rijksbank daarentegen zijn toegenomen.

Voor de beoordeeling van de beteekenis van deze psychologische factoren kan men wel als vaststaand aannemen, dat de periode van de terugbetaling van de buitenlandsche credieten op korten termijn voor het grootste gedeelte reeds in het midden van Maart afgesloten was. Waarschijnlijk tengevolge van den grooten omvang van deze terugbetalingen deed zich op de Deutsche markt een geldschaarschte gevoelen, die de laatste weken nog is toegenomen. De rente voor maandgeld heeft zich sedert het midden van Maart, in tegenstelling met het verloop in de eerste maanden van dit jaar, in stijgende richting bewogen en bereikte in het midden van April ongeveer het niveau van het vorige jaar.

Aan het einde van Maart wijzigde zich echter ook de situatie op de buitenlandsche markten, wat eenzijdig in een daling van de koersen op de New-Yorksche effectenbeurs en in een aanzienlijke afneming van de makelaarsleeningen, anderzijds echter in een nieuwe stijging van den goudvoorraad van de Bank of England tot uitdrukking kwam. De rentemarge tusschen de Deutsche en de internationale geldmarkt is dus ongetwijfeld in de weken voorafgaande aan de discontoverhooging weder toegenomen. Indien intusschen de toestand zich niet ten gunste van Duitschland gewijzigd heeft, is dat indirect aan de gevolgen van de onderhandelingen te Parijs toe te schrijven, waardoor er onzekerheid bestond over de opheffing van de clause van de bescherming van de valuta, die de vrijheid van den deviezenhandel en ook de stabiliteit van den koers van de Mark in gevaar kon brengen, wat van den kant van het buitenland er toe heeft bijgedragen, dat het aanbod van deviezen ontoereikend bleef.

Wat de toestand in Duitschland zelf betreft, hebben wij in dit opzicht met een groot aantal factoren rekening te houden. Het is aan geen twijfel onderhevig, dat hier naast aankopen van speculatieven aard, die door het geringe verschil tusschen de zoogenaamde koersen in het vrije verkeer en den officieelen koers bevorderd werden, de aankopen uit angst, ook van de zijde van het publiek, op den voorgrond stonden. Men herinnerde zich den tijd, die ongeveer 5½ jaar geleden eindigde, toen er een wedloop om deviezen plaats vond, dien men om economische en moreele redenen mag veroordeelen, doch dien men niet onderschatten mag. Het is voor dezen tendenz karakteristiek, dat op 27 April de noteering voor dollarbiljetten op de Berlijnsche markt wegens gebrek aan materiaal ingetrokken moest worden.

Tengevolge van de verschillende oorzaken, die wij hierboven hebben geschetst stond de koers van de Mark gedurende de eerste maanden van dit jaar onder een voortdurend sterker wordende druk. Op het einde van het vorige jaar noteerde hij nog boven pariteit, in Januari werd de pariteit bereikt, einde Maart ongeveer het goudniveau en sedertdien heeft de daling verderen voortgang gemaakt,

zonder dat de Rijksbank deze zelf door het middel van discontoverhooging weerstand kan bieden. In den namiddag van den 26sten April en op 27 April kwam het zelfs tot een internationalen baisse-aanval, die later, hoewel niet zonder aanzienlijke goudverliezen van de Rijksbank, afgeslagen werd.

Middenkoersen te Berlijn voor Pond en Dollar.

	£ Stg.	\$
29. 9.'28 ..	20.345	4.1950
31.12.'28 ..	20.381	4.1995
31. 1.'29 ..	20.423	4.2125
28. 2.'29 ..	20.451	4.2140
28. 3.'29 ..	20.460	4.2155
11. 4.'29 ..	20.470	4.2170
19. 4.'29 ..	20.474	4.2175
25. 4.'29 ..	20.459	4.2150
26. 4.'29 ..	20.472	4.2175
27. 4.'29 ..	20.470	4.2180

Dit koersverloop was bovendien slechts mogelijk door een onafgebroken afgifte van deviezen van de Rijksbank. Duitschland heeft in 1928 tengevolge van een groote rentemarge met het buitenland voor een bedrag van ongeveer R.M. 850 millioen dekkingsreserven kunnen opnemen. Reeds spoedig na de jaarultimo moest weer tot een afgifte worden overgegaan, die sedertdien den volgenden omvang bereikte:

Goud- en deviezenafgiften van den Rijksbank in millioenen R.M.

	Goud	Deviezen	Totaal
Tot einde Februari...	—	— 215	— 215
1ste week van Maart...	— 46	— 1	— 47
2de " " " ..	— 36	— 80	— 116
3de " " " ..	—	— 30	— 30
4de " " " ..	+ 36	— 50	— 14
Totaal in Maart	— 46	— 160	— 206
1ste week van April ..	— 103	— 22	— 125
2de " " " ..	— 150	— 50	— 200
3de " " " ..	— 251	+ 16	— 235
4de " " " ..	— 287	+ 57	— 230
Totaal in April	— 790	± 0	— 790
Sedert het begin v/h. jaar	— 836	— 375	— 1210

De valutareserven van de Rijksbank zijn dus sedert het eind van het vorige jaar met bijna 1¼ milliard afgenomen. Zij bedroegen op 30 April nog geen R.M. 2 milliard tegen R.M. 3¼ milliard aan het begin van het jaar. De goudvoorraad is van R.M. 2.729 millioen tot R.M. 1.892 millioen en de deviezenportefeuille van R.M. 525¹⁾ millioen tot een kleine R.M. 150²⁾ millioen gedaald. Ook na 23 April en zelfs nog na de discontoverhooging van 25 April heeft de Rijksbank nog aanzienlijke verliezen geleden. Dientengevolge is de beschikbare dekkingsreserve tot een minimum gedaald, daar de bankwet een dekking van 40 pCt. van de circuleerende bankbiljetten door goud en deviezen voorschrijft en de biljettencirculatie eind Maart en April gemiddeld R.M. 4.700 millioen bedroeg. Voor de eerstkomende weken valt nauwelijks op een geringere circulatie te rekenen, niet wegens de normale eischen van het bedrijfsleven, die eerder nog zullen afnemen, doch wegens de ongezone financieringsmethoden van de overheid, die nog kort geleden weder door een groote uitgifte van schatkistwissels de situatie op de geldmarkt verscherpt heeft. Met het oog hierop is het in het geheel niet uitgesloten, dat de Rijksbank binnenkort tot een verdere discontoverhooging of tot restrictiemaatregelen moet overgaan, indien de deviezenportefeuille binnenkort niet aanzienlijk toeneemt.

¹⁾ In de bankstaat van 31 Dec. 1928 werd een bedrag van R.M. 155,3 millioen vermeld, het overige bedrag aan deviezen bevindt zich in den post „Wissels en cheques”.

²⁾ De bankstaat van 30 April vermeldt een bedrag van R.M. 99,4 millioen; de rest is onder andere hoofden geboekt.

AANTEKENINGEN.

Raming van de met bieten bebouwde oppervlakte (1929) en van de productie van bietsuiker (1928-'29) in Europa.

Dr. Gustav Mikusch te Weenen schrijft ons:

Ondanks het reeds vergevorderde seizoen is het nog niet mogelijk voor alle landen betrouwbare cijfers te geven met betrekking tot de oppervlakte, die waarschijnlijk met bieten bebouwd zal worden en de eerstkomende weken kunnen ons in dit opzicht nog vele verrassingen brengen. Dat in het begin van Mei nog zóó'n groote onzekerheid heerscht, is voor een groot gedeelte aan den ongewoon langen en strengen winter toe te schrijven. Zeer in het algemeen kan men zeggen, dat de werkzaamheden op het land in het Oosten en Zuid-Oosten van Europa 4 tot 6 weken achter zijn. In het Zuiden van Europa bedraagt de achterstand ongeveer 3 weken, in Midden-Europa gemiddeld 2 tot 3 weken; in West-Europa is het gemiddelde echter lager. In het westelijkste suikerbietengebied, n.l. in Ierland, is men met de teelt zelfs verder dan het vorige jaar.

In Tsjecho-Slowakije, in Oostenrijk, in Hongarije en natuurlijk ook in Italië en Spanje is de aanplant bijna of geheel geëindigd en ook in alle overige landen maakt de bebouwing van de akkers goede vorderingen. In Finland heeft men evenwel met den aanplant nog nauwelijks een begin gemaakt.

Raming van de met bieten bebouwde oppervlakte (1929) en bietsuikerproductie (1928/29) in Europa.

	Met bieten bebouwde oppervlakte in 1000 H.A.			Productie v. bietsuiker in 1000 metr. ton ruw-suikerwaarde	
	Ra- ming 1929	Op- brengst 1928	Op- brengst 1927	Ra- ming 1928/9	Op- brengst 1927/8
Duitsland.....	435	431	407	1.865	1.675
Dantzig.....	7	7	5	30	23
Tsjecho-Slowakije.....	238	250	281	1.055	1.254
Oostenrijk.....	30	28	24	108	110
Hongarije.....	70	66	62	220	187
Frankrijk.....	252	242	230	910	868
België.....	63	63	71	280	273
Nederland.....	52	65	69	311	254
Polen.....	227	221	198	750	560
Denemarken.....	33	41	40	170	143
Zweden.....	23	43	41	161	145
Italië.....	115	113	93	385	281
Spanje.....	80	84	86	244	217
Joego Slavië.....	70	62	55	129	84
Roemenië.....	36	52	73	130	140
Bulgerije.....	19	17	19	29	42
Zwitserland.....	2	2	2	7	7
Groot Brittannië.....	94	72	93	220	215
Iersche Vrijstaat.....	6	6	7	22	21
Finland.....	3	3	3	3	6
Letland.....	2	1	1	2	2
Turkije.....	5	4	3	4	6
Europa z. Sowjet-Rusl.....	1.862	1.873	1.863	7.035	6.513
Sowjet-Rusland.....	775	770	670	1.425	1.494
Totaal Europa.....	2.637	2.643	2.533	8.460	8.007

1929 in vergel. met 1928 — 0,16 % 1928/29 in vergel. met 1929 in vergel. met 1927 + 4,11 % 1927/28 + 5,66 %

Het droge weer van de laatste weken was voor den uitzaai niet ongunstig. Voor het opkomen der zaden was het weer echter niet zeer goed, omdat het te koud en somtijds ook te droog was. Een milde, warme regen zou van onschatbare waarde voor de bietenvelden zijn.

Wat de bebouwde oppervlakte van de afzonderlijke landen betreft, toonen Zweden en Denemarken een opvallende inkrimping, die toe te schrijven is aan het feit, dat het Parlement en de Regeering iedere ondersteuning van de suikerbietenteelt, hetzij door verhooging van het invoerrecht, hetzij op andere wijze hebben afgewezen. In Roemenië gaat de beperking in het bijzonder van de fabrieken uit, daar deze

een verdere opeenhooping van voorraden in het binnenland willen vermijden. Met een aanzienlijke inkrimping heeft men ten slotte ook voor Nederland te rekenen en het is de vraag of het besluit van de Tweede Kamer daaraan nog veel zal veranderen. De verhoudingen in Duitschland, Tsjecho-Slowakije en België zijn nog zeer gecompliceerd, zoodat de in de raming aangenomen cijfers nog aanzienlijke veranderingen kunnen ondergaan. Een vraag blijft het ook, of de verwachtingen, die men in België voor een verhoogde bescherming koestert, voldoende zullen zijn, om den dreigenden teruggang van de met bieten bebouwde oppervlakte tot stilstand te brengen. Een ruime uitbreiding van de met bieten bebouwde oppervlakte is in Groot-Brittannië en Joego-Slavië te verwachten. In de overige landen, die tot een uitbreiding van de cultuur overgaan, is de toeneming echter niet aanzienlijk. Op het oogenblik is de toestand zoo, dat in Europa, met uitzondering van Sowjet-Rusland, een geringere oppervlakte met bieten bebouwd wordt. Het is evenwel niet uitgesloten, dat door onverwachte uitbreiding ten slotte de bebouwde oppervlakte grooter zal zijn dan het vorige jaar. Het voor Sowjet-Rusland aangenomen cijfer is, bij gebrek aan betrouwbare berichten, niet als een eigenlijke schatting op te vatten.

Congres streekbelangen.

De Maatschappij voor Nijverheid en Handel heeft op een door haar belegd Congres, dat op 3 Mei 1929 te 's-Gravenhage bijeenkwam, de algemeene belangstelling gevraagd en gevonden voor het vraagstuk van de behartiging van belangen (streekbelangen), die niet door de grenzen van de gemeenten en de provinciën zijn bepaald. Scherp werd nogmaals belicht, dat er een hemelsbreed verschil is tusschen de staatkundige grenzen en de economisch-geografische grenzen in ons land — onderwerp, waarvoor Prof. W. E. Boerman reeds jaren geleden de aandacht heeft gevraagd. Op het congres ging het in hoofdzaak echter over de staatsrechtelijke vormen, die moeten worden toegepast, om deze streekbelangen door openbare corporaties te doen behartigen.

Met één bijzonder punt van actueel belang heeft het Congres zich uitvoerig bezig gehouden. Algemeen werd aangedrongen op regeling bij bijzondere wet van een havenschap aan de Beneden-Maas. Deze wet was de wet bedoeld in art. 194 der Grondwet. Dit standpunt ondervond geen tegenspraak. Voor de „enorme” annexatie, door Rotterdam in een vroeger stadium elders bepleit, nam niemand het op. Over de wijze, waarop de voorbereiding van de tot-stand-koming van deze wet moet worden ter-hand-genomen, was men het nog niet eens. Kunnen, afgezien van de maatregelen door hooger hand te treffen, de betrokken gemeenten zelve niet nog veel tot stand brengen? Schreef ook het „Handelsblad” dezer dagen niet, dat juist op dit gebied gezocht moest worden naar samenwerking van onder òp, en doelde dáárop ook niet de minderheid uit den gemeenteraad bij het raadsdebat over de „grenswijziging” van Rotterdam?

De stabilisatie van de groothandelsprijzen een verkeerd richtsnoer van de Centrale Bank-politiek.

Dr. Benjamin M. Anderson Jr., de bekende econoomist van The Chase National Bank te New York, die op het oogenblik hier te lande vertoeft, heeft gisterenmiddag voor de „Vereeniging voor Studiebelenzen” aan De Nederlandsche Handels-Hoogeschool te Rotterdam een rede gehouden, die wij hieronder weergeven.

* * *

Zowel in Europa als in Amerika wordt een krachtige propaganda gevoerd voor een verkeerde en gevaarlijke economische opvatting, volgens welke de

centrale banken zich in haar credietpolitiek moeten richten naar slechts één enkelen maatstaf, namelijk naar de stabilisatie van het algemeen niveau van groothandelsprijzen. Alle andere overwegingen moeten aan dit doel ondergeschikt gemaakt worden. Indien, om een voorbeeld te noemen, er een gevaarlijke effectenspeculatie woedt, die hoge eischen stelt aan de credietbronnen van het land, en de liquiditeit der banken aantast, behoeft de centrale bank haar credietpolitiek niet te wijzigen, zoo lang het algemeen indexcijfer van groothandelsprijzen niet verandert.

Tegenover deze leer stel ik de oude opvatting van de politiek der centrale banken, namelijk, dat zij geleid moet worden door den toestand van het bankwezen en de situatie op de geldmarkt. Terwijl de nieuwe theorie aan de centrale bank de taak van de stabilisatie van het niveau van groothandelsprijzen voorschrijft, handhaaft ik de meening, dat zij slechts de geldmarkt stabiel behoeft te houden.

De traditioneele vooroorlogsche opvatting van de taak van een centrale bank is duidelijk en eenvoudig.

1o. De centrale bank moet den gouden standaard handhaven door ten allen tijde het papiergeld inwisselbaar te stellen tegen goud.

2o. De centrale bank moet in tijden van schaarschte de situatie op de geldmarkt verlichten en geldpanieken voorkomen.

3o. In tijden van groote speculatie, hetzij in goederen of in effecten, moet de centrale bank een ongezone credietverleening tegengaan door aan de geldmarkt middelen te onttrekken.

4o. Het is niet de taak van een centrale bank om een hausse te financieren, laat staan een hausse op de effectenbeurs.

De invloed van de Centrale Bank op de geld- en kapitaalmarkt.

Er bestaan vijf groote bronnen, waaruit kapitaal voorkomt. Deze zijn:

1o. De spaarmiddelen van de beleggers.

2o. Het reserveeren van de bedrijfswinsten voor industrie en handel.

3o. Belastingen, indien de opbrengst gebruikt wordt voor de vermindering van de openbare schuld en andere kapitaaldoeleinden.

4o. Directe kapitaalvorming.

5o. Nieuwe bankcredieten, het resultaat van bankexpansie, gebaseerd op groote bankreserves, die voortkomen uit a. invoer van goed, of b. credietverleening van de centrale bank.

De centrale bankpolitiek kan slechts één van deze vijf factoren van het aanbod van kapitaal controleeren, namelijk de bankexpansie. Indien een centrale bank de schaarschte van kapitaal, voortvloeiende uit de vier eerstgenoemde factoren tracht te verhinderen door den rentestand kunstmatig laag te houden, wikkelt zij zich in moeilijkheden, die naderhand tot een buitensporige hoge rente moeten leiden. De voornaamste oorzaak van de hoge geldrente in de Verenigde Staten ligt daarom in de kunstmatig laag gehouden rente in de periode van 1921—1928.

De macht van de Centrale Bank over Groothandelsprijzen.

Op geen enkele wijze, behalve door middel van de geld- en kapitaalmarkt, kan de centrale bank invloed uitoefenen op de groothandelsprijzen en deze invloed is nog slechts van tweeden en derden en onbepaalden graad. In de eerste plaats kan de centrale bank de bewegingen van de geldrente niet controleeren, maar alleen matigen. Verder zijn de geld- en kapitaalmarkt slechts één van de vele factoren, die de prijzen van groothandelsartikelen beïnvloeden. Ten slotte hebben de geld- en kapitaalmarkt een veel grooteren invloed op de markt voor effecten, onroerend goed en wissels dan zij op de markt voor groothandelsartikelen hebben.

De feiten tegen de Quantiteitstheorie.

Voor de laatste tien jaren hebben wij in de Verenigde Staten proefondervindelijk kunnen nagaan, of de bewering, dat geld en crediet de groothandelsprijzen controleeren, steekhoudend is. Sinds 1919, zijn de bankcredieten met 55.9 pCt. gestegen en is de productie toegenomen met 24.2 pCt., terwijl de omloopsnelheid van bankcrediet met 7 pCt. vermeerderde. De groothandelsprijzen zijn inmiddels met 29.6 pCt. gedaald, terwijl zij 83 pCt. hooger hadden moeten zijn, indien de quantiteitstheorie juist was.

De geweldige uitbreiding van bankcredieten heeft echter een enorme speculatie in het leven geroepen en sinds 1927 heeft de toenemende vraag naar crediet voor effectentransacties, te zamen met een verlies van een gedeelte van onzen goudvoorraad, geleid tot een stijging van den rentestand. Er bestaat een toenemende bezorgdheid bij de Federal Reserve autoriteiten en de bankwereld in het algemeen over de huidige credietsituatie.

Het nieuwe recept van de voorstanders der stabilisatie.

De voorstanders der stabilisatie beweren, dat de Federal Reserve autoriteiten geen belang hebben bij hetgeen zich op de effectenbeurs afspeelt, zoolang de groothandelsprijzen niet stijgen, waaruit blijkt, dat er niet teveel crediet in omloop is. Zij verlaten met andere woorden de gedachte van de quantiteitstheorie en zien alleen naar de groothandelsprijzen als een toetssteen voor een juiste credietpolitiek. Prof. G. Cassel beweert zelfs, dat de Federal Reserve autoriteiten in de periode van 1925—'27 niet genoeg crediet verleende, daar in die periode de groothandelsprijzen daalden. Prof. Cassel ontkent eveneens, dat de toeneming van de makelaarsleeningen de rente verhoogt, of credieten onttrekt aan handel en industrie. De Federal Reserve autoriteiten moeten volgens hem alleen acht slaan op het niveau van groothandelsprijzen en niet op andere factoren bij haar disconto- en openmarktpolitiek.

Hoe de enorme credietexpansie de groothandelsprijzen beïnvloed heeft.

De voorspelling van de aanhangers der quantiteitstheorie, dat de groote goudaccumulatie en de credietexpansie een stijging van de groothandelsprijzen zouden teweegbrengen, is niet uitgekomen. De prijzen stonden in 1928 precies op hetzelfde niveau als in 1921. Volgens mijn meening zou het prijsniveau op het oogenblik lager geweest zijn, indien de expansie van bankcredieten niet had plaats gevonden. Deze expansie heeft haar invloed uitgeoefend, niet door een stijging van de groothandelsprijzen, maar door een handhaving op hetzelfde niveau. Zij heeft evenwel niet gewerkt, zooals de quantiteitstheoretici beweren, door een mechanisch evenwicht van de hoeveelheid geld aan den eenen kant en de hoeveelheid goederen aan den anderen kant, maar veel meer in indirecten zin.

1o. Het is mogelijk geweest om als crediteurnatie niet zeer hoge tarieven, een grooten uitvoerhandel en zelfs een uitvoeroverschot te handhaven. De expansie van bankcredieten heeft de belegging in buitenlandse effecten mogelijk gemaakt, waardoor het buitenland in staat gesteld werd de interest van vroegere leeningen te betalen en voort te gaan met den aankoop van goederen in de Verenigde Staten.

2o. Een groote uitbreiding van de bouw- en constructiebedrijven.

3o. Het koopen op afbetaling, gebaseerd op een vergroot credietvolume heeft een grooteren omvang aangenomen dan in normale omstandigheden mogelijk geweest zou zijn.

4o. De consumptieve vraag is in belangrijke mate toegenomen door de winsten, behaald met effecten en onroerend goed; 11 pCt. van de inkomstenbelasting in 1928 kwam uit deze bronnen voort. Dit percentage

vertegenwoordigt alleen de gerealiseerde winsten op werkelijk uitgevoerde transacties.

Op deze vier manieren heeft het bankcrediet gewerkt om de groothandelsprijzen op peil te houden. Een lager prijsniveau verdient volgens mijn meening de voorkeur, evenals een uitvoerhandel, gebaseerd op een evenwicht van goederen en diensten, en een bouwbedrijf, dat gefinancierd wordt door de besparingen van beleggers.

De toekomstige aanpassing van den wereldgoudvoorraad aan de behoefte.

De voorstanders der stabilisatie-gedachte en onder hen is Prof. Cassel weder de leidende figuur, zien met vrees de toekomstige goudproductie tegemoet. Zij twijfelen aan de handhaving van het bestaande prijsniveau van groothandelsprijzen en dringen aan op een samenwerking der centrale banken voor een rationeel gebruik van den goudvoorraad. Alles moet in het werk gesteld worden om een expansie van het bankcrediet aan te moedigen, daar dit noodzakelijk is voor een handhaving van het bestaande niveau van groothandelsprijzen.

Ik stel voorop, dat indien de bestaande tendenzen in het geld- en credietstelsel continu zijn, het tekort aan goud zichzelf binnen korten tijd zal manifesteren. De zekerste weg om dit tekort aan goud te bewerkstelligen, is de raad van de voorstanders der stabilisatie te volgen, die het tegenwoordige prijsniveau van groothandelsartikelen als heilig beschouwen en met alle gevaren een zoodanige verruiming van bankcredieten doorvoeren als noodzakelijk is om het te handhaven.

Dit vraagstuk moet zowel van den vraag- als van den aanbodkant beschouwd worden. Wij moeten trachten of aan de ongelimiteerde vraag van de speculanten tegen lage renten te voldoen of wij moeten de ongezonde uitwassen nu tegengaan, zooals de buitensporige mate, waarin bankcrediet voor kapitaal- en speculatieve doeleinden gebruikt wordt en dan op ons nemen om het bedrijfsleven met de noodzakelijke credieten voor een onbepaalde periode te voorzien tegen een rentevoet, die overeenkomt met de werkelijke situatie of de kapitaalmarkt. Deze rentevoet zal, naar ik veronderstel, aanzienlijk hooger zijn dan het kunstmatig laag gehouden renteniveau van de laatste jaren, ofschoon hij aan den anderen kant lager zal zijn dan de op het oogblik in de Vereenigde Staten heerschende rentestand.

De Haven van Rotterdam in 1928.

Aan het jaarverslag over 1928 van de Scheepvaart Vereeniging Zuid te Rotterdam ontleenen wij het volgende:

Het jaar 1928 was voor de haven van Rotterdam helaas minder gunstig. Mochten wij het vorig jaar

in 'ons' verslag melding maken van vooruitgang van het verkeer over de haven van Rotterdam, ditmaal moeten wij op een wezenlijken teruggang wijzen.

Het havenverkeer.

Het onderstaand staatje geeft een beeld van de goederenbeweging in de haven van Rotterdam in het afgelopen jaar en de vergelijking van deze beweging met die van het voorafgaande jaar.

De vermindering in het totaal vervoer ten aanzien van 1927 komt — zooals uit den staat is te zien — geheel voor rekening van het vervoer der massagoederen; de teruggang daarvan is zoo beduidend, dat de geringe toename in het stukgoedverkeer, welke valt vast te stellen, niet groot genoeg is geweest om den invloed van het verminderd massaverkeer te niet te doen.

Op de oorzaken, welke geleid hebben tot den belangrijken teruggang in het massaverkeer, kon door de werkgevers in de havenbedrijven in het minst geen invloed worden uitgeoefend. De Rijnvaartstaking in de eerste helft van het jaar, de langdurige arbeidsmoeilijkheden in de Zweedsche ertsminen en in het laatst van het jaar het uitsluitingsconflict in de metaalbedrijven in Westfalen, zijn op den ongunstigen keer in het massavervoer van grooten invloed geweest. Het meest werd het ertsvervoer getroffen, ook het uitgaand kolenvervoer wijst een belangrijken teruggang aan.

De houtinvoer daarentegen is belangrijk toegenomen; dit vervoer maakt echter als percentage van het massaverkeer geen beteekenend deel uit, zoodat de uitwerking dezer vermeerdering op het totaal slechts weinig effect heeft.

De toeneming van het stukgoedverkeer is iets groter geweest dan het vorige jaar, doch is in vergelijking met de concurrerende groote Europeesche havens, waar de toeneming in tonnen beteekenend groter is, niet bevredigend te noemen en dit nog minder wanneer in aanmerking wordt genomen de uiterst gunstige ligging van Rotterdam ten aanzien van de verbindingen met het achterland en de outillage van de havens.

Tarieven-politiek van de Overheid.

Bij herhaling hebben wij gedurende de laatste jaren in het licht gesteld van welk groot belang een uitgebreid stukgoedverkeer is te achten, niet slechts voor de haven van Rotterdam, doch voor allen in het land, die bij de verwerking dier goederen betrokken zijn.

De weinige voortvarendheid, waarmede van overheidswege getracht wordt door herziening van onjuiste, onbillijke of te hooge tarieven het verkeer op Rotterdam te bevorderen, is in schrille tegenstelling met hetgeen in het buitenland allerwege wordt gedaan om het goederenverkeer, zelfs door allerlei kunstmatige middelen, zooveel mogelijk over de havens van het eigen land te leiden.

Vergelijkend overzicht van het goederenverkeer, doorvoerverkeer inbegrepen, te Rotterdam bij in- en uitvoer ter zee over de jaren 1927 en 1928, uitgedrukt in cijfers van 1000 ton.

	Inkomend*)		Uitgaand*)		1927 Totaal inkomend en uitgaand	Percentage van het totaal	1928 Totaal inkomend en uitgaand	Percentage van het totaal	Procent-gewijze vermeerdering of vermindering, 1928 bij 1927 vergeleken
	1927	1928	1927	1928					
<i>Massa-goed:</i>									
Graan, zaden, enz.	4964	4546	81	205	5045	12,43	4751	13,40	— 5,80
Erts.....	11406	8166	7	6	11413	28,14	8172	23,04	— 28,40
Kolen.....	1236	1263	12490	10075	13726	33,83	11338	31,97	— 17,40
Oliën.....	1178	1107	280	243	1458	3,59	1350	3,80	— 7,41
Hout.....	1292	1609	13	21	1305	3,22	1630	4,60	+ 24,90
Totaal massa-goed.....	20076	16691	12871	10550	32947	81,21	27241	76,81	— 17,32
Totaal stukgoed.....	3720	4010	3001	4214	7821	18,79	8224	23,19	+ 7,91
Algemeen totaal.....	23796	20701	16772	14764	40568	100,—	35465	100,—	— 12,58

*) Deze cijfers zijn ontleend aan de maandstatistieken van den In-, Uit- en Doorvoer, samengesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Uitzonderingstarief en Surtaxes d'Entrepôt.

Nog steeds blijven de uitzonderingstarieven der Duitse spoorwegen niet slechts bestaan, doch wordt daaraan voortdurend uitbreiding gegeven; het daarmee voor de Duitse havens en het Duitse spoorweg-transportwezen bereikte resultaat is voor belanghebbenden zoo sprekend, dat steeds meer goederen, steeds andere trajecten, steeds andere mogelijkheden in deze uitzonderingstarieven-politiek worden betrokken.

Ook de vrijstelling der Surtaxes d'entrepôt et d'origine voor goederen over Antwerpen naar de Fransche Rijnhavens vervoerd, de uitzonderingstarieven der Belgische spoorwegen voor goederen naar en van Antwerpen, het „vrij” sleepen naar en van Dordrecht, van en naar Antwerpen, blijven ten nadeele van het vervoer over de haven van Rotterdam hun invloed uitoefenen.

Men onderschatte al deze invloeden niet.

Weliswaar blijkt nu en dan, dat ook door andere belanghebbende kringen, met name bijv. door de Duitse Rijnvaartbelangen, verzet wordt aangeteekend, niet slechts tegen de voortdurende uitbreiding der uitzonderingstarieven, en al hetgeen het natuurlijke Rijnvaartvervoer afbreuk doet, maar in beginsel tegen het geheele stelsel, de practijk is daar om uit te wijzen, dat het verzet niet hoog genoeg kan worden opgevoerd om de gewraakte stelsels gewijzigd of opgeheven te krijgen. Met het voortbestaan dezer invloeden dient daarom terdege rekening te worden gehouden.

Tegen al deze maatregelen van buitenlandsche zijde, die van blijvenden aard blijken te zijn, wenschen wij geen tegenmaatregelen in den zin van een te volgen bijzondere bevoordeelingspolitiek der Nederlandsche havens, doch wij zijn van meening, dat de uitwerking der buitenlandsche maatregelen in elk geval voor de Overheid een spoorslag moet zijn tot het bevorderen van alle voor de hand liggende normale middelen, welke ten voordeele van het vervoer over de haven van Rotterdam kunnen medewerken.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

„The Economist” schrijft: De geringe opwaartsche tendenz van de groothandelsprijzen gedurende de maanden Februari en Maart maakte gedurende de afgelopen maand plaats voor een daling van ons indexcijfer van 2.2 pCt. De jongste bewegingen van de indexcijfers van elke groep blijken uit de na-

volgende tabel; de cijfers voor April 1928 worden ter vergelijking bijgevoegd:

Gemiddelde 1927 = 100

	April 1928	Jan. 1929	Feb. 1929	Mrt. 1929	April 1929
Granen en Vleesch....	111.4	96.7	101.2	100.9	99.1
Anderè voedings en genotmiddelen.....	95.0	89.4	88.5	87.3	86.5
Weefstoffen.....	109.2	101.3	99.9	100.8	96.7
Delfstoffen.....	91.8	94.8	96.4	99.7	96.7
Diversen.....	98.3	91.2	91.4	91.4	90.0
Totaal.....	101.4	94.7	95.6	96.1	94.0

De markantste gebeurtenissen van de afgelopen maand waren de lage prijzen voor weefstoffen en een scherpe reactie in prijs van de metalen. De onderstaande tabel toont de wijzigingen van de indexcijfers voor elke groep en de prijsverschillen voor elk artikel in vergelijking met een maand geleden en met de overeenkomstige maand van het vorige jaar.

Bij de groep „Voedingsmiddelen” stegen de prijzen voor Engelsch rundvleesch en Deensch varkensvleesch. Aardappelen en buitenlandsch schapenvleesch waren goedkooper en de noteeringen voor Canadeesche tarwe en La Plata mais daalden. De belangrijke prijsdaling van de groep weefstoffen werd veroorzaakt door lagere prijzen voor ruwe katoen, jute, vlas en zijde. De voornaamste veranderingen van de groep „Delfstoffen” waren de groote prijsdalingen voor koper en tin; de noteeringen voor ijzer en staal waren vast. Bij de groep „Diversen” trad rubber met een daling van 11 pCt. op den voorgrond. In vergelijking met den toestand van een jaar geleden toonen de prijsveranderingen groote afwijkingen, zoo-

Data	Granen en vleesch	Anderè voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen	Totaal
1913	100	100	100	100	100	100
Gemiddelde 1924..	168.5	215.8	214.7	149.3	122.6	166.2
„ 1925..	168.4	204.2	194.6	139.8	126.2	160.9
„ 1926..	151.7	195.3	152.6	149.8	120.7	149.4
„ 1927..	147.6	202.2	157.0	125.1	116.1	143.7
„ 1928..	152.9	189.7	165.0	115.2	111.2	140.9
Einde April 1928..	164.4	192.1	171.4	114.8	114.1	145.7
„ Jan. 1929..	142.7	180.8	159.0	118.6	105.9	136.1
„ Feb. „ ..	149.3	179.0	156.8	120.6	106.1	137.3
„ Maart „ ..	148.9	176.5	158.2	124.7	106.1	138.1
„ April „ ..	146.2	174.9	151.8	120.9	104.5	135.0

	Indexcijfer Toe-(+) of afnem(-) in perc. vergeleken met			Indexcijfer Toe-(+) of afnem(-) in perc. vergeleken met			Indexcijfer Toe-(+) of afnem(-) in perc. vergeleken met	
	vor. maand	vorig jaar		vor. maand	vorig jaar		vor. maand	vorig jaar
Tarwe (buitentl.) ...	- 3,3	- 22,1	Katoen (Am.)	- 8,5	- 14,1	Hout (Eng.)
„ (Eng.)	+ 1,7	- 4,8	„ (Egypt.)	- 9,3	- 16,2	„ (Zweedsch)
Meel	- 20,2	Garen	- 3,1	- 6,1	Cement	- 13,0
Gerst	- 2,4	- 9,7	Laken	- 2,7	- 6,1	Huiden	+ 0,9	- 28,0
Haver	- 19,9	Wol (Eng.)	- 10,3	Leder	- 4,5	- 28,8
Maïs	- 6,2	- 10,0	„ (Austr.)	- 14,6	Benzine No. 1	+ 14,8
Rijst	- 1,0	- 8,2	„ (tops)	- 2,3	- 20,4	Petroleum	- 17,3
Aardappelen	- 16,0	- 38,2	Zijde	- 4,5	- 5,5	Stookolie	- 6,9
Rundvleesch (Eng.) ..	+ 6,4	- 10,4	Vlas	- 5,8	- 18,4	Lijnolie	- 7,2
„ (Arg.)	+ 6,9	Hennep	- 4,5	Talk	+ 5,6
Schapenvl. (Eng.) ..	- 2,3	- 23,1	Jute	- 10,4	- 10,8	Rubber	- 11,4	+ 16,5
„ (N. Z.) ..	- 6,6	- 3,3	Weefstoffen	- 4,1	- 11,4	Soda
Varkensvl. (Deensch)	+ 8,8	+ 40,2	Ruw-IJzer	+ 2,2	+ 3,8	Amm. Sulphaat
Granen en Vleesch ..	- 1,8	- 11,0	Stalen rails	Creosoot	- 4,8	- 35,5
Thee	- 0,7	+ 9,7	IJzeren staven	+ 5,0	+ 4,9	Diversen	- 1,5	- 8,4
Koffie	+ 0,3	- 3,9	Tin (platen)	+ 1,4	+ 1,4			
Cacao	- 16,9	Kolen (Welsch)	- 1,2	+ 10,4			
Rietsuiker	- 2,2	- 16,7	„ (Dur. Gas.) ..	+ 1,6	+ 3,3			
Bietsuiker	- 1,1	- 17,7	„ (huisbrand) ..	- 5,3	+ 5,3			
Kaas (Can.)	- 4,6	Lood	- 0,9	+ 19,5			
Boter (Deensche) ..	- 1,8	- 8,9	Tin	- 10,0	- 14,1			
Kokosolie	- 2,8	- 17,4	Koper	- 19,2	+ 25,8			
Tabak	Ongez. Zink	- 2,7	+ 2,9			
Anderè voedings- en Genotmiddelen ...	- 0,9	- 8,9	Delfstoffen	- 3,0	+ 5,3			

dat ons indexcijfer van het algemeene prijsniveau 7.3 pCt. lager is.

De derde tabel toont ons indexcijfer herleid tot het gemiddelde van 1913.

Herleid tot het gemiddelde van 1924, bedraagt ons indexcijfer einde April 81.2, tegenover 83.1 een maand geleden en 81.8 einde Januari.

Voorts volgt hier nog een overzicht van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen:

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
1913	100 ⁴⁾	100 ⁵⁾	100	100	100 ⁷⁾	100	100	100
Novemb. 1918	..	358	438	367	392	214
Decemb. 1924	98 ⁵⁾	591	679	366	297	322
Hoogste 1920	{ ..	(Apr.)	(Apr.)	..	(Jan.)	(Juni)	(Juli)	(Mrt.)
Decemb. 1923	101 ⁵⁾	458	577	..	183	160	154	211
Decemb. 1924	98 ⁵⁾	489	553	137 ⁵⁾	—	162	156	206
Decemb. 1925	103 ⁵⁾	555	646	142 ⁵⁾	—	161	155	202
Decemb. 1926	100 ⁵⁾	703	654	134	145	149	145	179
Decemb. 1927	97	604	483	140	146	148	151	168
Januari 1928	96	607	490	139	145	148	153	169
Februari "	96	609	489	138	144	147	150	169
Maart "	96	623	491	139	145	149	152	169
April "	97	624	493	140	146	151	153	170
Mei "	99	632	496	141	145	152	152	171
Juni "	98	626	493	141	145	151	153	169
Juli "	98	624	488	142	144	150	148	169
Augustus "	99	617	486	142	144	149	144	170
September "	100	620	488	140	144	146	145	174
October "	98	617	492	140	145	145	146	174
November "	97	626	495	140	145	145	148	173
December "	97	624	497	140	144	145	148	174
Januari 1929	97	631	496	139	143	144	146	172
Februari "	97	639	498	139	143	145	146	171
Maart "	..	640	499	140	142	144	147	..

¹⁾ Bureau of Labour. ²⁾ Stat. Reichsamt. ³⁾ Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen. ⁴⁾ 1926 = 100. ⁵⁾ Jaargemiddelde. ⁶⁾ Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. ⁷⁾ Midden 1914 = 100.

De volgende opmerkingen zijn ontleend aan de desbetreffende maandpublicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek en hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers met basis 1913—100.

Bij beschouwing der cijfers over Maart 1929 in vergelijking met die over Februari blijkt, dat zowel het algemeen indexcijfer als dat der voedingsmiddelen e.d. met 1 punt is gestegen.

Wat het algemeen indexcijfer betreft, staat tegenover een prijsstijging van 19 artikelen met in totaal 112 punten een prijsdaling van 13 artikelen met in totaal 77 punten.

Met 10 punten of meer stegen de artikelen: hooi (12), aardappelen (20) en schapenvleesch (17 punten), daarentegen daalden met 10 of meer punten: boter (24), eieren (13) en melk (14 punten).

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The American Economic Review. — Evanston, Ill., Maart 1929.

Fred. M. Taylor, Guidance of production in a socialist State; W. Notz, Ten years' operation of the Webb Law; A. C. Whitaker, Stock dividend question; G. H. Evans Jr., Early history of preferred stock in U. S.; G. V. Portus, Development of wage fixation in Australia.

The American Journal of International Law. — Concord, N.H., Januari 1929.

M. O. Hudson, The seventh year of the Permanent Court of International Justice; G. Stevens, The doctrine of positive acts; H. B. Hazard, The doctrine of Res Judicata in naturalization cases in the United States; N. L. Hill, The origin of the Law of Unneutral Service; R. R. Wilson, Reservation clauses in agreements for obligatory arbitration; Q. Wright, The interpretation of multilateral treaties.

Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik. — Tübingen, Februari 1929.

J. D. Black, Entwicklungstendenzen der Landwirtschaft der Vereinigten Staaten nach dem Krieg; W. Wojtinsky, Lebensmittelpreise, Beschäftigungsgrad und Kriminalität; M. Jaffé, Gedanken zur venetianischen Geschichte; H. Speier, Die Geschichtsphilosophie Lassalles. I; A. Koch, Arbeitermemoiren als sozialwissenschaftliche Erkenntnisquelle.

sophie Lassalles. I; A. Koch, Arbeitermemoiren als sozialwissenschaftliche Erkenntnisquelle.

De Economist. — Haarlem, Januari 1929.

G. Morreau, De werking van Böhms „Drei Gründe“ in individueele en in collectivistisch georganiseerde huishoudingen; Dr. J. Wisselink, Industriële trusts en kartels. Productiedeviatie.

Journal des Economistes. — Parijs, 15 Jan. 1929.

E. Payen, Le Budget de 1929; R. J. Pierre, La population du globe et des principaux pays; P. Cauboue, Comptes courants, comptes de dépôts; F. Jacq, La propriété scientifique; Barriol, Bernard, Brochu, L'emprunt de la ville de Paris (décembre 1928).

Idem. — Parijs, 15 Febr. 1929.

E. Payen, La protection de l'épargne; R. J. Pierre, L'agriculture et les villes tentaculaires; G. de Nouvion, Les chemins de fer français depuis cinquante ans; S. Barodaëwsky, Le commerce extérieur de la Tchécoslovaquie; L. G. Numile, Refonte administrative.

Idem. — Parijs, 15 Maart 1929.

E. P., Le Comité des experts; R. J. Pierre, La Grande-Bretagne en 1928; O. Pichot, Le régime des parts de fondateur; Martchenko, Les relations commerciales franco-soviétiques en 1928; G. de Nouvion, Les conflits du travail; C. de Kownacki, Le développement en Pologne du crédit hypothécaire en lettre de gage.

The Quarterly Journal of Economics. — Cambridge, Mass., Februari 1929.

G. O. May, Carrier property consumed in operation and the regulation of profits; F. D. Graham, Self limiting and self inflammatory movements in exchange rates. Germany; J. S. Davis, The export debenture plan for aid to agriculture; W. T. Ham, The German building guilds; W. C. Mitchell, Sombart's Hochkapitalismus.

Schmollers Jahrbuch. — München, Leipzig, December 1928.

R. Zuckerkanndl, Weitere Beiträge zur Produktionslehre; R. H. Wessely, Ein vergessener Kameralist: Benjamin Leuber; W. Eliasberg, Wirtschaft und Vertrauen. Beiträge zur Psychologie der älteren Angestellten in ihrer Bedeutung für die Wirtschaft; H. Sieveking, Der Kaufmann im Mittelalter; Fr. Schilling, Stammbaum und Artbild der Deutschen und ihrer Verwandten; W. Stieda, Franz Karl Achard und die Frühzeit der deutschen Zuckerindustrie.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, Maart 1929.

bevat o.a.:

W. H. Vliegen, Het Partijkongres te Nijmegen; Dr. Ir. Th. van der Waerden, Het boek van Kautsky; S. R. de Miranda, Openbaringen uit Rusland; Mr. H. J. van Meurs, Uit de Volkenbondsstad: De opiumkwestie; het geval „Naarden“; Dr. F. M. Wibaut, De Socialistische Arbeiders Internationale en de internationale ontwapening; G. F. Lindeyer, De ontwikkeling en beteekenis van den Limburgschen steenkolenmijnbouw. III.

Weltwirtschaftliches Archiv. — Jena, October 1928.

Dr. W. Sombart, Die Wandlungen des Kapitalismus; Dr. R. Michels, Über den amerikanischen Nationalitätsbegriff; Dr. P. Berkenkopf, Internationale Industriekartelle und ihre Bedeutung für die Gestaltung der weltwirtschaftlichen Beziehungen; Dr. G. A. Studensky, Die ökonomische Natur der bäuerlichen Wirtschaft; Dr. Louise Sommer, Die Vorgeschichte der Weltwirtschaftskonferenz (Genf 1927).

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)
I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	December 1928	Jan./Dec. 1928	Jan./Dec. 1927
Prod. Steenkolen in tonnen.	846.133	10.694.215	9.323.013
Kolenslik	12.407	225.790,4	165.400
Aantal normale werkdagen	24 ¹⁾	304	303

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

	December 1928	Jan./Dec. 1928	Jan./Dec. 1927
Netto-productie in tonnen..	7.204	196.668	201.412,8
Aantal normale werkdagen	11 ²⁾	283	257

III. Zoutmijnen.
(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	December 1928	Jan./Dec. 1928	Jan./Dec. 1927
Afgeleverd:			
Geraff. zout	3.107	39.397	35.672,5
Industriezout	79,5	654,5	693,5
Afvalzout	110	1.808	1.674
Aantal normale werkdagen	23	307	308

Arbeiders.

Aantal.	Gezamenlijke Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 Januari 1929	{ 10.029 ³⁾ 24.649 ⁴⁾	83	146
1 Januari 1928	{ 9.374 ³⁾ 25.090 ⁴⁾	157	134

- 1) Mijnen Willem en Julia 23 dagen.
- 2) Tijdelijke stopzetting bedrijf in verband met afzet- moeijlichkeiten.
- 3) bovengronds. 4) ondergronds.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.
(In duizenden guldens).

	Januari 1929		Januari 1928	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o	140.381		130.275	
Bijschrijvingen	2.081.712	476.512	1.725.001	401.245
wegens:				
a. Stortingen	834.268	119.427	704.925	107.773
b. Overschrijvingen.				
1. van andere rek.	1.247.291	331.367	1.019.951	286.972
2. van Ned. Bank.	153	25.718	125	6.482
c. And. onderwerpen				18
Afschrijvingen	1.332.051	502.043	1.109.353	413.213
wegens:				
a. Chèques	213.123	68.406	191.888	58.376
b. Overschrijvingen.				
1. op andere rek.	1.107.345	331.367	906.512	286.972
2. naar Ned. Bank	1.130	102.229	947	67.827
c. And. onderwerpen	10.453	41	10.006	38
Gezamenlijk tegoed op ult ^o		95.477		86.035
Bedrag der belegging ¹⁾		70.827		69.539

1) Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, te zamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

ONTVANGEN:

Discussieverslagen Efficiency-dagen 1928 van het Nederlandsch Instituut voor Efficiency. (J. Muusses, Purmerend).

Verslag der discussies, gehouden op de vergadering van het Nederlandsch Instituut voor Efficiency op 18 December 1928 en het Nederlandsch Instituut voor Documentatie en Registratuur op 19 December 1928.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 5 ¹ / ₂ 25 Mrt. '29	Zwits. Nat. Bk. 3 ¹ / ₂ 22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 6 ¹ / ₂ 25 Mrt. '29	N. Bk. v. Denem. 5 ¹ / ₂ 23 Juni '27
Bk. (Vrsch. in R.C. 7 ¹ / ₂ 25 Mrt. '29	Zweedsche Rbk 4 ¹ / ₂ 24 Aug. '28
Javasche Bank ... 4 ¹ / ₂ 25 Feb. '29	Bank v. Noorw. 5 ¹ / ₂ 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 5 ¹ / ₂ 7 Feb. '29	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 7 ¹ / ₂ 25 Apr. '29	slowakije .. 5 ¹ / ₂ 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk. 3 ¹ / ₂ 19 Jan. '28	N. Bk. v. O'rijk. 7 ¹ / ₂ 23 Apr. '29
Belgische Nat. Bk. 4 ¹ / ₂ 30 Juni '28	N. Bk. v. Hong. 8 ¹ / ₂ 25 Apr. '29
Fed. Res. Bank N.Y. 5 ¹ / ₂ 12 Juli '28	Bank v. Italië. 7 ¹ / ₂ 13 Mrt. '29
Bank van Spanje.. 5 ¹ / ₂ 19 Dec. '28	Z.-Afr. Res. bnk 5 ¹ / ₂ 9 Jan. '28

OPEN MARKT.

	1929				1928	1927	1914
	4 Mei	29 April/4 Mei	22/27 April	15/20 April	30 April/5 Mei	2/7 Mei	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	5 ¹ / ₄	5 ¹ / ₄ -7 ¹ / ₁₆	5 ³ / ₁₆ -3 ³ / ₈	5 ¹ / ₄ -3 ³ / ₈	4 ³ / ₁₆ -7 ¹ / ₁₆	3 ³ / ₈ -1 ¹ / ₂	3 ¹ / ₈ -3 ¹ / ₁₆
Prolong.	6	5 ³ / ₄ -6 ¹ / ₂	5 ¹ / ₄ -6	5 ³ / ₄ -6 ¹ / ₄	4-1 ¹ / ₂	3 ³ / ₄ -4 ¹ / ₂	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄
Londen Daggeld ..	4 ¹ / ₄ -1 ¹ / ₂	4 ¹ / ₄ -5 ¹ / ₄	4-5	3 ³ / ₄ -4 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂ -4 ³ / ₄	3 ¹ / ₄ -4 ¹ / ₂	1 ³ / ₄ -2
Partic. disc.	5 ¹ / ₁₆	5 ¹ / ₁₆ -3 ¹ / ₁₆	5 ³ / ₃₂ -3 ¹ / ₁₆	5 ¹ / ₄ -1 ¹ / ₄	3 ¹ / ₁₆ -4	3 ³ / ₈ -1 ¹ / ₁₆	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄
Berlijn Daggeld ..	8 ¹ / ₂ -10	8 ¹ / ₂ -11	4-8	4-8 ³ / ₄	7 ¹ / ₂ -9 ¹ / ₂	6-8 ¹ / ₂	—
Partic. disc.	—	—	—	—	—	—	—
30-55 d...	7 ¹ / ₂	7 ³ / ₈ -1 ¹ / ₂	6 ¹ / ₂ -7 ³ / ₈	6 ¹ / ₂	6 ⁵ / ₈ -3 ³ / ₄	4 ⁷ / ₈	—
56-90 d...	7 ¹ / ₂	7 ³ / ₈ -1 ¹ / ₂	6 ¹ / ₂ -7 ³ / ₈	6 ¹ / ₂	6 ⁵ / ₈ -3 ³ / ₄	4 ⁷ / ₈	2 ¹ / ₈ -1 ¹ / ₂
Waren-wchsel.	8 ³ / ₈	7 ³ / ₄ -8 ³ / ₈	7-3 ¹ / ₄	6 ⁵ / ₈ -7	6 ⁷ / ₈ -7 ¹ / ₄	5	—
New York Daggeld ¹⁾	11-1 ¹ / ₄	10-15 ¹ / ₄	7 ¹ / ₂ -16 ¹ / ₄	7 ¹ / ₂ -9 ¹ / ₄	4 ¹ / ₂ -6 ¹ / ₄	4-3 ¹ / ₄	1 ³ / ₄ -2 ¹ / ₂
Part. disc.	5 ¹ / ₈	5 ¹ / ₈	5 ³ / ₈	5 ³ / ₈	4 ¹ / ₄	3 ³ / ₄	—

1) Koers van 3 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York*)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia ¹⁾
30 Apr. 1929	2.48 ¹³ / ₁₆	12.07 ¹ / ₂	58.97 ³ / ₈	9.72 ¹ / ₂	34.55 ³ / ₈	99 ³ / ₄
1 Mei 1929	2.48 ³ / ₄	12.07	58.96	9.72 ³ / ₈	34.53 ³ / ₈	99 ³ / ₄
2 „ 1929	2.48 ³ / ₄	12.07	58.96	9.72 ³ / ₈	34.53 ³ / ₈	99 ³ / ₄
3 „ 1929	2.48 ¹¹ / ₁₆	12.06 ¹ / ₈	58.92 ³ / ₈	9.72	34.53 ³ / ₈	99 ³ / ₄
4 „ 1929	2.48 ¹¹ / ₁₆	12.06 ¹ / ₈	58.95	9.72	34.54	99 ³ / ₄
6 „ 1929	2.48 ³ / ₄	12.07 ¹ / ₈	58.99	9.72 ¹ / ₂	34.54	99 ³ / ₄
Laagsted. w. ¹⁾	2.48 ³ / ₈	12.06 ¹ / ₂	58.85	9.71	34.50	99 ³ / ₄
Hoogste d. w. ¹⁾	2.48 ⁷ / ₈	12.08	59.05	9.74	34.57	100
29 Apr. 1929	2.48 ¹¹ / ₁₆	12.07	58.95	9.72 ¹ / ₂	34.54 ¹ / ₂	99 ³ / ₄
22 „ 1929	2.49 ¹ / ₁₆	12.08 ³ / ₈	59.03 ³ / ₈	9.73	34.58	99 ³ / ₄
Muntpariteit	2.48 ³ / ₄	12.10 ³ / ₄	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag ¹⁾	Boekarest ¹⁾	Milaan **)	Madrid **)
30 Apr. 1929	47.92	34.92 ¹ / ₂	7.36	1.47 ¹ / ₂	13.03	35.67 ¹ / ₂
1 Mei 1929	47.92 ¹ / ₂	34.92 ¹ / ₂	7.36	1.47 ¹ / ₂	13.03 ¹ / ₂	35.87 ¹ / ₂
2 „ 1929	47.92 ¹ / ₂	34.92 ¹ / ₂	7.36	1.47 ¹ / ₂	13.03	35.60
3 „ 1929	47.91	34.92 ¹ / ₂	7.36	1.48	13.03	35.60
4 „ 1929	47.90 ¹ / ₂	34.92 ¹ / ₂	7.36	1.47 ¹ / ₂	—	—
6 „ 1929	47.92	34.92 ¹ / ₂	7.36 ¹ / ₂	1.47	13.04	35.49
Laagsted. w. ¹⁾	47.89	34.87 ¹ / ₂	7.33	1.45	13.01	35.25
Hoogste d. w. ¹⁾	47.95	35.—	7.39	1.50	13.06	36.—
29 Apr. 1929	47.90	34.97 ¹ / ₂	7.37 ¹ / ₂	1.48	13.03	35.87 ¹ / ₂
22 „ 1929	47.93 ¹ / ₂	35.—	7.37 ¹ / ₂	1.47 ¹ / ₂	13.04	36.42 ¹ / ₂
Muntpariteit	48.—	35.—	7.37 ¹ / ₂	1.48	13.09	48.—

Data	Stockholm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Helsingfors ¹⁾	Buenos-Aires ¹⁾	Montreal ¹⁾
30 Apr. 1929	66.50	66.35	66.35	6.27 ¹ / ₂	104 ³ / ₈	2.46 ¹¹ / ₁₆
1 Mei 1929	66.47 ¹ / ₂	66.35	66.35	6.26	104 ³ / ₈	2.47
2 „ 1929	66.47 ¹ / ₂	66.35	66.35	6.27 ¹ / ₂	104 ³ / ₈	2.46 ⁷ / ₈
3 „ 1929	66.47 ¹ / ₂	66.30	66.35	6.26	104 ³ / ₈	2.46 ⁷ / ₈
4 „ 1929	66.47 ¹ / ₂	66.30	66.32 ¹ / ₂	6.26	104 ³ / ₈	2.46 ⁷ / ₈
6 „ 1929	66.50	66.30	66.35	6.26	104 ³ / ₈	2.46 ¹⁵ / ₁₆
Laagsted. w. ¹⁾	66.40	66.25	66.27 ¹ / ₂	6.22 ¹ / ₂	104 ³ / ₈	2.46 ³ / ₈
Hoogste d. w. ¹⁾	66.52 ¹ / ₂	66.40	66.40	6.30	104 ¹ / ₈	2.47 ¹ / ₈
29 Apr. 1929	66.47 ¹ / ₂	66.35	66.35	6.26	104 ³ / ₈	2.46 ⁷ / ₈
22 „ 1929	66.55	66.40	66.40	6.27 ¹ / ₂	104 ³ / ₈	2.47
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 ¹ / ₂	105 ³ / ₈	2.48 ³ / ₈

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53¹/₈ en 7.21¹/₂.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
30 April 1929	4,85 ⁵ / ₁₆	3,91	23,71	40,20 ¹ / ₂
1 Mei 1929	4,85 ⁵ / ₈	3,90 ⁷ / ₈	23,71	40,21
2 " 1929	4,85 ⁵ / ₈	3,90 ⁷ / ₈	23,70	40,21
3 " 1929	4,85 ⁵ / ₁₆	3,90 ⁷ / ₈	23,70	40,21 ¹ / ₂
4 " 1929	4,85 ⁵ / ₁₆	3,90 ⁷ / ₈	23,70 ¹ / ₂	40,21 ¹ / ₂
6 " 1929	4,85 ¹ / ₄	3,90 ⁷ / ₈	23,71 ¹ / ₂	40,21 ¹ / ₂
7 Mei 1928	4,88 ¹ / ₈	3,93 ¹ / ₈	23,92 ¹ / ₂	40,34 ¹ / ₂
Muntpariteit ..	4,8667	13,92	23,81 ¹ / ₄	40 ⁵ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	20 Apr. 1929	27 Apr. 1929	29 April 1929	4 Mei '29	4 Mei 1929
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piastr. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₈	97 ¹ / ₁₆	97 ¹ / ₁₆	97 ¹ / ₂
Athene	Dr. p. £	374 ³ / ₄	374 ⁷ / ₈	374 ³ / ₄	375 ¹ / ₂	375
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ⁵ / ₈
Budapest ...	Pen. p. £	27.86	27.86	27.84	27.88	27.86
B. Aires ...	d. p. \$	47 ¹ / ₂	47 ¹ / ₁₆	47 ¹ / ₂	47 ¹ / ₁₆	47 ¹ / ₂
Calcutta	Sh. p. rup.	1/56 ¹ / ₆₄	1/56 ¹ / ₆₄	1/56 ¹ / ₆₄	1/56 ¹ / ₆₄	1/56 ¹ / ₆₄
Constantin ...	Piastr. p. £	985	987 ¹ / ₂	985	995	9.90
Hongkong ...	Sh. p. \$	1/11 ³ / ₈	1/11 ⁷ / ₈	1/11 ³ / ₈	2/0 ¹ / ₂	1/11 ³ / ₈
Kobe	Sh. p. yen	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈
Lissabon ...	Escu. p. £	108 ¹ / ₈	108 ¹ / ₈	108	108 ¹ / ₂	108 ¹ / ₈
Mexico 1) ...	\$ per £	10.25	10.25	10.00	10.50	10.07 ⁵ / ₈
Montevideo ..	d. per £	48 ³ / ₄	47 ³ / ₄	47 ³ / ₄	48 ³ / ₄	48
Montreal ...	\$ per £	4.89 ¹ / ₂	4.89	4.88 ¹ / ₂	4.89 ¹ / ₂	4.88 ¹ / ₂
R.d. Janeiro ..	d. per Mil.	55 ⁷ / ₆₄	55 ⁷ / ₆₄	5 ⁷ / ₈	5 ² / ₈	55 ⁷ / ₆₄
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/6 ¹ / ₁₆	2/6 ¹ / ₁₆	2/5 ¹ / ₈	2/6 ¹ / ₁₆	2/5 ¹ / ₈
Singapore ...	id. p. \$	2/34 ⁹ / ₆₄	2/34 ⁹ / ₆₄	2/32 ³ / ₃₂	2/31 ¹ / ₁₆	2/34 ⁷ / ₆₄
Valparaiso *)	\$ p. £	39.60	39.61	39.59	39.67	39.67
Warschau ...	Zl. p. £	43 ⁵ / ₁₆	43 ⁷ / ₁₆	43 ⁵ / ₁₆	43 ⁷ / ₁₆	43 ⁵ / ₁₆

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in pence, doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS *)

	Londen 1)	N.York 2)		Londen
29 Apr. 1929 ..	25 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₂	29 Apr. 1929	84/11 ¹ / ₂
30 " 1929 ..	25 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₂	30 " 1929	84/10 ³ / ₄
1 Mei 1929 ..	25 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₂	1 Mei 1929	84/11
2 " 1929 ..	25 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₂	2 " 1929	84/11 ¹ / ₂
3 " 1929 ..	25 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₂	3 " 1929	84/11 ¹ / ₂
4 " 1929 ..	25 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₂	4 " 1929	84/11 ¹ / ₂
5 Mei 1928 ..	26 ¹ / ₂	58 ¹ / ₂	5 Mei 1928	84/11
20 Juli 1914 ..	24 ¹ / ₁₆	59	20 Juli 1914	84/11

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	23 April 1929	30 April 1929
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 352.503,33	f 15.635,88
Voorschot op ultimo Maart '29 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opencent op de Rijksinkomsten belasting.....	" 40.599.929,70	" 40.599.929,70
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 1.180.187,83	" 1.180.187,83
Id. aan Suriname	" 12.519.077,72	" 12.639.133,77
Id. aan Curaçao	" 262.533,54	" 268.633,57
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl.	" 143.343.110,28	" 146.858.150,75
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 20.237.210,19	" 21.167.651,91
Vordering op andere Staatsbedrijven *)	" 4.572.578,72	" 4.472.578,72

Verplichtingen.

Voorschot door de Nederl. Bankingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt ..	f 9.075.521,24	f 10.302.017,82
Schatkistbiljetten in omloop 1)	" 91.395.000,—	" 91.395.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 64.090.000,—	" 64.090.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	" 30.000.000,—	" 30.000.000,—
Daggeldteeningen	" 11.000.000,—	" 11.000.000,—
Zilverbons in omloop	" 11.555.786,50	" 11.580.030,—
Schuld aan Ned.-Indië	" 475.506,30	" —
Id. aan Curaçao	" —	" —
Id. aan het Alg. Burg. Pensioenfonds 1)	" 65.375,15	" 104.954,19
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2)	" 42.912.548,07	" 47.038.187,29
Id. aan andere Staatsbedrijven 3) ..	" 1.540.000,—	" 1.540.000,—
Id. aan diverse instellingen 4)	" 12.299.401,02	" 11.875.482,91

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	27 April 1929	4 Mei 1929
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	f 15.319.000,—	f 7.259.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	" —	" —
Verplichtingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	" —	" —
Waarvan Muntbiljetten	" —	" —
Muntbiljetten in omloop	" 46.984.000,—	" 46.780.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds ..	" 3.116.000,—	" 2.826.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	" 1.089.000,—	" 681.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	" 6.682.000,—	" 6.390.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 6 Mei 1929

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 116.121.101,93 Bijbknk. " 11.033.492,52 Ag.sch. " 15.879.943,61	f 143.034.538,06
Papier o. h. Buitenl. in disconto ..	Idem eigen portef. f 121.744.319,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. ..	—	121.744.319,—
Beleeningen op onderp.	Hfdbk. f 73.178.733,64 incl. vrsch. Bijbknk. " 8.102.070,85 Ag.sch. " 52.866.900,23	f 134.147.704,72
Op Effecten	f 130.714.304,72	—
Op Goederen en Spec. ..	3.433.400,—	134.147.704,72
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud	f 66.225.360,—
	Muntmat., Goud ..	" 370.816.641,37
		f 437.042.001,37
	Munt, Zilver, enz. ..	" 20.754.298,10
	Muntmat., Zilver ..	—
		457.796.299,47 1
Belegging 1/8 kapitaal, reserves en pensioenfonds	—	24.916.549,07
Gebouwen en Meub. der Bank	—	5.000.000,—
Diverse rekeningen	—	41.604.199,19
		f 928.243.609,51
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	—
Reservefonds	7.157.903,12	—
Bijzondere reserve	8.000.000,—	—
Pensioenfonds	5.855.574,05	—
Bankbiljetten in omloop	850.429.195,—	—
Bankassigatiën in omloop	235.839,49	—
Rek.-Cour. { Het Rijk f 1.415.966,32 saldos: { Anderen " 15.065.640,95	—	16.481.607,27
Diverse rekeningen	—	20.083.490,58
		f 928.243.609,51
Beschikbaar metaalsaldo	f 110.467.137,69	—
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. ..	—	276.167.840,—
1) Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18		

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek- kings perc.
	Munt	Muntmat.				
6 Mei '29	66.225	370.817	850.429	16.717	110.467	53
29 Apr. '29	66.491	365.712	840.394	27.679	105.739	52
22 " '29	66.495	355.712	798.780	18.992	116.691	54
15 " '29	66.503	355.712	802.569	16.307	115.127	54
8 " '29	66.758	355.712	810.219	14.926	112.860	54
2 " '29	66.767	355.712	834.531	20.962	100.564	52
7 Mei '28	67.684	367.469	828.012	35.582	286.505	53
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 1)	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
6 Mei 1929	143.035	—	134.148	121.744	41.604
29 Apr. 1929	172.259	30.000	123.672	89.382	45.682
22 " 1929	179.952	30.000	93.976	78.561	39.895
15 " 1929	189.716	30.000	98.181	59.104	47.632
8 " 1929	197.019	30.000	114.588	28.759	57.311
2 " 1929	197.890	40.000	157.897	33.929	44.375
7 Mei 1928	73.827	3.000	121.446	192.270	41.601
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
6 April 1929 ..	821	1.614	764	1.015	343
30 Maart 1929 ..	831	1.664	662	1.031	345
23 " 1929 ..	830	1.489	687	1.032	347
16 " 1929 ..	801	1.473	765	1.026	328
9 " 1929 ..	800	1.559	676	1.029	328
7 April 1928 ..	1.101	1.552	531	819	428
5 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischd. schulden	Beschikb. metaal-saldo
4 Mei 1929	184.600		302.800	35.300	49.360
27 Apr. 1929	188.400		299.700	37.700	53.440
20 " 1929	186.600		301.900	37.800	50.720
30 Mrt. 1929	167.365	19.508	304.222	42.997	47.562
23 " 1929	167.766	19.051	307.793	41.639	47.045
16 " 1929	167.790	18.995	310.652	42.422	45.555
9 " 1929	168.206	19.957	308.889	43.630	47.155
5 Mei 1928	174.446	18.638	304.994	39.893	124.463
7 Mei 1927	185.286	30.256	312.420	58.290	142.289
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ¹⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
4 Mei 1929		135.700		***	55
27 Apr. 1929		131.600		***	56
20 " 1929		130.300		***	55
30 Mrt. 1929	8.336	27.807	73.709	57.094	54
23 " 1929	8.345	31.997	75.430	53.374	53
16 " 1929	8.486	34.430	80.221	49.647	53
9 " 1929	8.539	35.430	78.954	47.803	53
5 Mei 1928	13.417	20.004	64.380	60.324	56
7 Mei 1927	14.181	19.442	64.544	58.741	58
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis ³⁾ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.¹⁾

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	Securities
1 Mei 1929	158.766	361.371	56.845	9.286	15.784
24 Apr. 1929	156.541	357.278	58.766	10.950	15.613
17 " 1929	156.272	358.941	56.890	11.029	15.622
10 " 1929	155.483	362.131	52.912	12.672	16.092
3 " 1929	153.734	363.319	50.726	13.221	16.358
27 Mrt. 1929	154.467	361.786	51.546	13.004	17.066
2 Mei 1928	160.730	135.756		56.697	
22 Juli 1914	40.164	29.317		33.633	

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ²⁾
			Bankers	Other Accounts		
1 Mei '29	45.352	10.939	60.689	38.474	57.395	52 ³⁾ / ₂₂
24 Apr. '29	44.257	18.318	58.433	35.655	59.264	52 ³⁾ / ₃₃
17 " '29	48.347	17.876	60.779	36.017	57.331	49 ¹⁾ / ₆
10 " '29	53.277	17.206	63.900	36.618	53.352	45 ¹⁾ / ₁₆
3 " '29	59.957	17.796	67.268	37.308	51.148	41 ²⁾ / ₁₂
27 Mrt. '29	50.587	19.705	58.240	36.355	51.948	45 ¹⁾ / ₁₆
2 Mei '28	31.385	13.680	101.410		44.724	38 ¹⁾ / ₆
22 Juli '14	11.005	13.736	42.185		29.297	52

¹⁾ Zie voor wijzigingen in de bankstaat de toelichting op blz. 1080 en 1081. ²⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
19 Apr. '29	35.098	732	9.388	23.973	18.485	2.337	3.200 ²⁾
12 " '29	34.323	732	10.319	24.111	18.495	2.375	3.200
5 " '29	34.191	732	10.610	24.457	18.402	2.464	3.200
29 Mrt. '29	34.186	732	10.577	25.271	18.434	2.322	3.200
19 Apr. '28	5.643	343	58	1.680	12	1.761	—
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
19 Apr. '29	5.930	1.473	62.648	5.746	6.123	6.597
12 " '29	5.930	1.461	63.317	5.769	6.172	6.056
5 " '29	5.930	1.788	64.124	5.624	5.658	6.763
29 Mrt. '29	5.930	1.483	64.575	5.736	5.880	6.603
19 Apr. '28	—	27.500	59.514	170	—	8.571
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ Sluitpost activa.

DUITSCH E RIJKS BANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
30 Apr. 1929	1.891,6	172,7	99,3	2.790,2	262,1
23 " 1929	2.178,9	163,0	39,9	2.239,4	41,0
15 " 1929	2.429,9	154,3	23,7	2.120,9	121,1
6 " 1929	2.579,5	140,9	33,7	2.148,4	96,5
31 Mrt. 1929	2.682,7	129,7	36,0	2.295,8	135,1
30 Apr. 1928	2.040,9	85,6	167,7	2.492,9	102,8
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
30 Apr. 1929	92,9	535,4	4.631,5	585,1	290,6
23 " 1929	93,0	541,3	3.918,9	769,3	262,6
15 " 1929	93,0	488,4	4.145,2	670,3	252,3
6 " 1929	93,1	567,7	4.446,7	668,5	237,6
31 Mrt. 1929	93,1	550,8	4.822,0	478,1	223,5
30 Apr. 1928	94,0	588,9	4.409,5	557,9	193,3
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 30, 23, 15, 6 April, 31 Mrt. '29, 30 April '28, resp. 9; — 45; 38; 12; 30 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1929	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. a.d. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
2 Mei	962	455	44	720	53	342	2.468	25	45
25 Apr.	962	456	44	764	38	345	2.431	16	123
18 "	931	486	44	758	43	344	2.429	33	106
11 "	909	496	44	757	43	342	2.461	7	86
4 "	908	488	44	739	55	341	2.443	35	61
3 Mei ¹⁾	771	467	44	543	61	392	2.126	39	78

¹⁾ 1928.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
17 Apr. '29	2.779,5	1.358,6	176,5	994,3	141,0
10 " '29	2.774,8	1.340,5	175,8	963,5	157,3
3 " '29	2.719,2	1.299,7	173,3	1.029,9	174,7
27 Mrt. '29	2.709,3	1.337,9	169,8	1.024,1	208,4
20 " '29	2.712,0	1.371,6	165,8	942,7	236,8
13 " '29	2.700,1	1.277,8	160,3	955,6	283,1
18 Apr. '28	2.719,4	1.329,7	165,1	619,6	350,8

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
17 Apr. '29	161,4	1.653,2	2.379,8	155,1	68,9	73,3
10 " '29	166,1	1.657,7	2.339,8	154,9	69,4	73,8
3 " '29	169,1	1.663,6	2.382,5	154,3	67,2	71,5
27 Mrt. '29	170,3	1.652,9	2.383,4	154,3	67,1	71,3
20 " '29	185,4	1.641,6	2.370,3	153,7	67,8	71,7
13 " '29	165,3	1.650,0	2.396,8	152,5	66,7	70,7
18 Apr. '28	340,7	1.582,0	2.423,3	137,6	67,9	72,0

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeischbare schulden. F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-ingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal Depo-sito's	Waarvan time deposits
10 Apr. '29	706	16.454	5.939	1.672	20.099	6.789
3 " '29	766	16.583	5.976	1.688	20.276	6.830
27 Mrt. '29	779	16.557	5.986	1.706	20.288	6.827
20 " '29	—	—	—	—	—	—
13 " '29	716	16.433	5.953	1.726	20.259	6.855
11 Apr. '28	646	15.759	6.592	1.807	20.964	6.824

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 6 Mei 1929.

De rust op de internationale fondsenmarkten is in de achter ons liggende berichtperiode eenigszins teruggekeerd, nadat de koers van het Deutsche betaalmiddel geen verdere inziinking meer heeft getoond. Weliswaar zijn er verschillende centra geweest, waar de invloed van dezen gang van zaken toch niet groot is geworden, zooals bijv. te New York en te Londen, doch aan den anderen kant vormde de plotselinge en scherpe achteruitgang van de markt toch een gebeurtenis, welke de aandacht verdiende en de ondernemingslust min of meer remde. De latere kalme houding heeft dan ook gelegenheid verschaft andere omstandigheden meer op den voorgrond te doen treden. Te New York heeft hiertoe o.a. behoord de groote activiteit van het bedrijfsleven, waarbij vooral staal- en automobielfabrieken vermelding verdienen. De geldmarkt is weliswaar nog onrustig gebleven, doch heeft in de Unie minder aandacht getrokken dan in Europa.

Te Londen was de markt bijzonder kalm, waartoe ook de gewone „holiday” van den eersten Mei heeft bijgedragen. Teekenend was het, dat de toeneming van den goudvoorraad van de Bank van Engeland geen invloed heeft uitgeoefend op de afdeling voor beleggingsfondsen. Blijkbaar was de markt nog steeds eenigszins verontrust, als nuwering van de daling van de markt, terwijl ook de heerschende onzekerheid betreffende de Amerikaansche geldmarkt het animo niet heeft aangewakkerd. Aan den anderen kant heeft de weerstand ter beurze van New York een vrij gunstige uitwerking gehad op verschillende industriële aandelen, zoodat hier en daar een lichte verbetering is ontstaan.

Te Parijs hebben de persbeoordelingen van de ontwikkeling ter herstel-conferentie de markt eenigermate gedrukt, zoodat de beurs haar activiteit nog niet heeft hervonden. Wel is de geldmarkt iets ruimer geworden, doch men heeft dit niet toegeschreven aan een algemeene verbetering. Als oorzaak werd beschouwd het terugvloeien van middelen, welke tot nu toe in Duitschland waren geplaatst. Tegen het einde der berichtswEEK trad echter eenige vraag naar voren, vermoedelijk in verband met de overweging, dat de scherpe daling van den laatsten tijd verschillende afdelingen aantrekkelijk hebben gemaakt voor speculatieve aankopen.

Te Berlijn is de beurs vrijwel geheel beheerscht door den gang van zaken op de boven vermelde conferentie. Naarmate de week verstreek, werd het vertrouwen, dat ten slotte een compromis gevonden zou worden, sterker, hetgeen zijn invloed op de markt niet heeft gemist. Nadat gedurende enkele dagen een scherpe achteruitgang over de geheele linie op te merken is geweest, zijn weer enkele belangrijke verbeteringen ontstaan. Voor de beleggingsmarkt heeft dit nog niet gegolden; integendeel waren obligaties nog steeds moeilijk en tegen betrekkelijk lage noteringen, te plaatsen.

Ten onzent had de *beleggingsafdeeling* een rustig en weinig markant verloop. Binnenlandsche obligaties handhaafden hun noteringen vrij goed. Van buitenlandsche soorten waren ook hier Deutsche schuldbrieven aangeboden, hetgeen echter niet tot bijzonder groote verschillen heeft geleid. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 103%, 103%; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 98¹⁵/₁₆, 99%; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 96%, 96%; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 83, 81; 5 pCt. Sao Paulo 1921: 105%.

Van de overige afdelingen is de aandacht in het bijzonder op aandelen in *industriële ondernemingen* gevallen. Voornamelijk in aandelen en claims Philips werden omvangrijke kooporders uitgevoerd, in tegenstelling tot de verwachting, dat de waarde van den claim ditmaal tot aanbod zou leiden. Bijna zonder onderbreking heeft de opgaande beweging zich voortgezet en vooral op den laatsten dag van de berichtswEEK bleek de vraag zeer groot te zijn. De andere fondsen zijn in verband hiermede sterk op den achtergrond gedrongen. Toch hebben ook certificaten Margarine Unie zich in vrij groote belangstelling kunnen verheugen, nadat eerst een achteruitgang was ingetreden. Voor kunstzijde is de vraag afgenomen; variaties van betekenis zijn niet voorgekomen, terwijl de algemeene tendenz nogal zwak is geweest. Enkele andere fondsen, zooals Amsterdamsche Droogdok Mij., werden uit de markt genomen. Amsterdamsche Droogdok Mij.: 220, 262; Centrale Suiker Mij.: 65%, 65½; Calvé-Delft (C. v. A.): 160, 159½; Holl. Kunstzijde Ind.: 198, 197; Holl. Mij. t. h. m. van Werken in Gew. Beton: 306, 286 (ex div. ad 16 pCt.); Internationale Viscose: 86, 79½; Maekubee: 121½, 113; Margarine Unie: 419½, 429½; Ned. Kunstzijdefabr.: 374, 357; Ned. Gist & Spiritus: 407½, 389 (ex div. ad 20 pCt.); Ned. Kabelfabr.: 486½, 466½ (ex div. ad 21 pCt.); Ned. Scheepsbouw Mij.: 100, 96 (ex div. ad 5 pCt.); Philips Gloeilampen (Gem. Bez. v. Aand.): 892, 759½ (ex claim ad f 2444½); Ougrée Marihay: 372½, 388½; Separator: 161½, 162; Zweedsche Lucifer Mij.: 375, 367.

Voorts verdienen *mijnbouw-aandelen* vermelding, vooral door de groote vraag, welke voor aandelen Boeton is ontstaan. Naarmate de berichtswEEK vorderde, steeg het élan, waarmede dit fonds werd gevraagd, zoodat het slot op het hoogst bereikte peil der week is gekomen. Aandelen Algemeene Exploratie Mij. ondervonden in zoverre den invloed, dat het aanvankelijke in dit fonds geleden verlies voor een goed deel werd ingehaald. Alg. Exploratie Mij.: 217¾, 220½; Billiton Ie Rubriek: 551, 550; Boeton Mijnbouw Mij.: 280½, 303¾; Ned. Surinaamsche Goud Mij.: 21, 27¾; Redjang Lebong: 148½, 154 (ex div. ad 6 pCt.); Singkep Tin Mij.: 284½, 284.

De *petroleumafdeeling* was weinig bewogen. Voor aandelen Koninklijke deed zich eenig aanbod gelden, doch het nadeelige koersverschil werd tegen het slot genivelleerd door nieuwe aankopen. Perlak en Peudawa konden bij stillen handel in geringe mate stijgen. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 373, 376; Kon. Ned. Petr. Mij.: 392½, 395½; Perlak Petr.: 216, 218½; Peudawa: 38%, 40¹⁵/₁₆; Marland Oil: 40½, 41³/₁₆.

De *rubbermarkt* heeft zich geheel op den achtergrond bewogen. Wel werden nu en dan geringe aankopen uitgevoerd, in verband met de lichte prijsverbeteringen van het product, doch de omzetten waren zoo klein, dat deze niet tot koersverschillen van betekenis hebben kunnen leiden. Amsterdam Rubber: 250%, 259¾; Deli Batavia: 166, 167½; Hessa Rubber: 308, 323; Indische Rubber: 247, 250 (ex div. ad 10 pCt.); Java Caoutchouc: 146, 144 (ex div. ad 10 pCt.); Kali Telepak: 270, 275; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 245, 243; R'dam Tapanoeli: 105, 102½; Serbadjadi: 190, 195¾; Sumatra Caoutchouc: 149, 157¾; Sumatra Rubber: 196, 205; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 142, 148½; Intercontinental Rubber: 9¹¹/₁₆, 9¾.

Tabaksaandelen waren tamelijk lusteloos. Voor aandelen Arendsburg is een nieuwe daling ingetreden, welke eenigermate werd overgenomen door aandelen Deli Maatschappij. De andere aandelen uit deze afdeling zijn niet

INDUSTRIEËLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN
 MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 25.000.000.— VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 12.900.000.—

Financiering van den afzet van industriële producten.

veel veranderd. Arendsburg: 574¼, 563½; Besoeki Tabak: 490, 500; Deli Batavia: 462, 469; Deli Mij.: 419¼, 412; Ngoepit: 330, 335; Oostkust: 175¼, 174¾; Senembah: 474, 464.

Daarentegen heeft de suikermarkt over het algemeen een vrij scherpe reactie te zien gegeven. Gedurende langen tijd heeft deze afdeling ter beurze weerstand getoond tegenover de ongunstige berichten, welke van verschillende zijden werden ontvangen, doch in de achter ons liggende berichtperiode schijnen enkele vermoede houders afstand van hun bezit te hebben gedaan. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 163, 162; H.V.A.: 632½, 630; Javasche Cultuur Mij.: 383, 390; Maron: 227, 226; Moormann: 291, 295; Ned.-Ind. Suiker Unie: 239½, 240; Poerworedjo: 80¼, 82; Sindanglaet: 405, 390; Tjepper: 710, 715; Watoetelis Poppoh: 755, 767.

Scheepvaartandeelen hebben vrijwel geen aandacht getrokken, zoodat de fluctuaties hier van geringen omvang zijn gebleven. Holland-Amerika Lijn: 68, 65¼; Java-China-Japan Lijn: 147, 146; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 89¼, 90¼; Ned. Scheepvaart Unie: 222¼, 220; Nievelt Goudriaan: 111, 110¼; Solleveld: 46½, 47; Stoomv. Mij. Nederland: 204.

Bankaandeelen hadden eveneens een rustig verloop. Amsterdamsche Bank: 189¼, 190; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 189½, 190; Incasso Bank: 123¼, 124½; Javasche Bank: 315; Koloniale Bank: 236½, 238; Ned.-Ind. Handels Bank: 165, 166; Ned. Handel Mij. (C. v. A.): 186¼, 187¼; R damsche Bankverg.: 108¼; Twentsche Bank: 140.

De Amerikaanse markt is op sommige dagen nogal levendig geweest. Men heeft zich niet altijd nauwkeurig aan de aanwijzingen van Wallstreet gehouden, doch heeft wel eens initiatief doen gelden, waardoor vaak koersen werden besteed, welke boven pariteit lagen. Vooral Bethlehem Steel, Fokker Aircraft, enz. hebben de aandacht getrokken. Anaconda Copper: 235¼, 237; Cities Service: 576, 585; Studebaker: 83¾, 86¼; U. S. Leather: 237/16, 22¼; U. S. Steel Corp.: 187¼, 183 (ex claim ad f 145); Atchicon Topeca: 200; Baltimore & Ohio: 124¾, 122¼; Erie: 73¼, 73¾; St. Louis & San Francisco: 116¼, 114¼; Southern Pacific: 127¼, 126¼; Union Pacific: 219¼, 218¼; Wabash Railway: 67¼, 67¾.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

7 Mei 1929.

Over het algemeen was de stemming voor tarwe gedurende de afgelopen week niet levendig en werd niet meer gekocht dan voor de voorziening in de dadelijke behoefte noodzakelijk was. Op sommige dagen vond een kleine opleving plaats met eenigszins verhoogde prijzen, doch lang duurde de verbetering meestal niet en spoedig trad wederom een verlaging in. Aan de termijnmarkt te Winnipeg was de prijs voor den Mei-termijn vergeleken bij een week geleden ¼ dollarcent hooger en voor den Juli-termijn ½ dollarcent lager. Gisteren was Winnipeg echter gesloten. Chicago sloot 3¼ cts. lager dan de vorige week voor Mei en 3¼ cts. voor Juli. In Argentinië was het verloop der prijzen ongeveer hetzelfde als in Amerika en aan het einde der afgelopen berichtweek was de Mei-termijn te Buenos-Aires 30 cents lager dan een week tevoren. De verschepingen van Argentinië zijn niet meer van zulk een grooten omvang als eenigen tijd geleden het geval was; gewoonlijk treedt in dezen tijd van het jaar, nadat groote verschepingen kort na het binnenhalen van den oogst hebben plaats gevonden, een periode van kleinere verschepingen in. De verschepingen van Canada echter worden verwacht in de naaste toekomst weder toe te nemen nu de scheepvaart in de Canadeesche havens en op de meren heropend is en groote aanvoeren uit het Westen worden verwacht. In de Oostelijke havens van de meren, waar de verdere verscheping naar de Atlantische havenplaatsen plaats vindt, is op het oogenblik een ernstige opeenhoping van boeten met graan, daar de aanvoeren zoo groot zijn, dat zij niet met de gewenschte snelheid kunnen worden verwerkt. Verkoopers van Canadeesche tarwe zijn dringend aan de markt en doen krachtige pogingen om het groote overschot van den ouden oogst naar Europa te verkoopen. Ook in de Vereenigde Staten zijn de voorraden van den ouden oogst nog zeer groot, terwijl Argentinië en Australië voortgaan geregeld belangrijke hoeveelheden te verschepen. Volgens een berekening van het Internationale Landbouw Instituut te Rome waren in de verschillende exportlanden nog ongeveer 700 miljoen bushels tarwe aanwezig op 1 Maart om in de behoefte van importeerende landen te voorzien, terwijl deze behoefte van 1 Maart tot

31 Juli 1929 geschat wordt op 330 miljoen bushels, waarvan 260 miljoen voor Europa en 70 miljoen voor niet-Europeesche landen. Het verschil van 370 miljoen bushels zou dan op het einde van het nu loopende seizoen nog in exporteerende landen als overschot van den ouden oogst overblijven. In de Vereenigde Staten maakt men zich ongerust over de groote voorraden, welke nog in het land van den ouden oogst aanwezig zijn en welke de grootste zijn, die sedert 1919 zijn voorgekomen. Ten einde houders van tarwe in staat te stellen zoo'n groot mogelijk gedeelte van dezen voorraad te exporteerden hebben de spoorwegmaatschappijen voorgesteld hun vrachttarieven niet onaanzienlijk te verlagen. De Canadeesche spoorwegen hebben verklaard een even groote verlaging toe te staan wanneer die in de Vereenigde Staten in werking zou worden gesteld. Een der oorzaken, waarom men zich in Noord-Amerika ongerust maakt over den druk der groote voorraden bestaat in goede vooruitzichten van den nieuwen oogst. In de Vereenigde Staten is het percentage der ten gevolge van vorst gedurende den winter aangerichte schade klein. De geabandonneerde oppervlakte wordt geschat op 6¼ pCt. tegen 26 pCt. in het vorige jaar. In sommige districten wordt geklaagd over de langzame ontwikkeling der planten ten gevolge van koud weder, doch over het algemeen genomen is men zeer tevreden. De schatting van de opbrengst van winter tarwe door verschillende bekende experts in de Vereenigde Staten bedraagt gemiddeld 619 miljoen bushels. In het vorige jaar bedroeg deze schatting 472 miljoen bushels en de officieele raming van de Amerikaanse regering was op 1 Mei 486.478.000. De opbrengst in 1928 bedroeg 578.964.000 bushels. Met belangstelling wordt de officieele regeringsschatting van dit jaar per 1 Mei tegemoet gezien. Deze schatting wordt op 10 Mei bekend gemaakt. In Canada wordt druk aan den uitzaai van tarwe gewerkt onder gunstige omstandigheden. Men meent, dat 65 à 70 pCt. in Manitoba reeds gezaaid is, 35 à 40 pCt. in Saskatchewan en 30 pCt. in Alberta. Vocht is voldoende aanwezig, ten gevolge van onlangs gevallen regen en sneeuw en de vooruitzichten lijken op het oogenblik gunstig. De berichten over den nieuwen tarweoogst in Europa zijn niet meer zoo onverdeeld gunstig als nog korten tijd geleden het geval was. Speciaal heeft dit betrekking op landen in Midden- en Oost-Europa. In Hongarije wordt het verlies van gedurende den winter aangerichte schade op 12 tot 15 pCt. berekend; in Zuid-Slavië zijn de vooruitzichten weder gunstiger, doch uit Roemenië komen weder ernstige klachten. In midden Europa is de schade door vorst niet groot, doch heeft het koude voorjaar een ongunstigen invloed.

De verschepingen van rogge waren in de afgelopen week niet groot en het was in hoofdzaak Argentijnsche en Amerikaanse rogge, welke naar Europa werden verladen. Het totaal der verschepingen bleef in dit seizoen zoowel wat Argentinië als wat Noord-Amerika betreft verre ten achter bij die van het vorige jaar, omdat nog steeds in voldoende mate rogge van den eigen Duitschen oogst wordt aangeboden. De vraag naar buitenlandsche rogge is zeer beperkt en het valt niet altijd gemakkelijk in de destinatiehavens aankomende partijen te verkoopen. Aan de termijnmarkt te Chicago zijn de prijzen voor rogge in den loop der afgelopen week 3¼ cts. per 56 lbs. gedaald.

Verschepingen van maïs uit Argentinië waren in de afgelopen week weder grooter dan in de voorafgaande. Uit de Vereenigde Staten en uit Zuid-Afrika werden slechts zeer beperkte hoeveelheden verscheept, doch het Argentijnsche aanbod is zoo groot, dat daardoor de stemming op de Europeesche markten gedrukt wordt. Het verladingsseizoen in Argentinië is dit jaar eerder begonnen dan gewoonlijk het geval is en dientengevolge is ook het aanbod op de Europeesche markten van stoomende Platamaïs grooter dan anders in dezen tijd van het jaar. Afladers zijn dringend aan de markt met onverkochte stoomende partijen, welke tot in den loop dezer week geregeld dalende prijzen slechts langzaam door importeurs werden gekocht. De consumptie-vraag is niet groot in verband met het geringe aantal varkens en op enkele uitzonderingen na waren in de afgelopen week de dagelijkse omzetten van slechts kleinen omvang. Ook ter verlading gedurende de zomer- en eerste najaars maanden zijn afladers geregeld met Platamaïs aan de markt, doch in de tweede hand kon men steeds deze posities lager koopen dan in de eerste hand. Geregeld kwamen zaken van beperkten omvang op deze termijnen tot stand. Gedurende geruimen tijd werden voor stoomende partijen belangrijke premies betaald boven latere aflading, doch bij het toeneemen van den stoomenden voorraad is een groot gedeelte van deze premie verloren gegaan, zoodat op het oogenblik

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	28 April/4 Mei 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	28 April/4 Mei 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	28.554	563.244	773.775	—	49.355	22.366	612.599	796.141
Rogge	6.791	59.721	70.531	—	—	—	59.721	70.531
Boekweit	776	9.379	7.224	—	—	—	9.379	7.224
Maïs	7.547	247.799	350.429	2.580	81.375	77.819	329.174	428.248
Gerst	8.647	148.864	123.445	411	1.521	3.240	150.385	126.685
Haver	4.481	74.015	66.630	—	2.029	—	76.044	66.630
Lijnzaad	1.260	52.016	81.118	—	126.911	148.411	178.927	229.529
Lijnkoek	6.609	78.540	80.616	—	150	1.184	78.690	81.800
Tarwemeel	3.837	33.729	41.009	392	11.094	16.054	44.823	57.063
Andere meelsoorten	1.567	6.732	5.038	—	—	—	6.732	5.038

voor stoomende maïs nog slechts enkele gulden per last meer wordt betaald dan voor latere levering. De prijzen aan de termijnmarkt te Buenos Aires zijn in den loop der afgelopen week afgebrokkeld en 35 cts. per 100 KG. lager gesloten, die te Rosario 30 cts per 100 KG. lager.

Gerst wordt in ruime mate uit Noord-Amerika aangeboden en de groote voorraden van den vorigen oogst hebben een drukkenden invloed op de prijzen geoeffend; die in den loop der week allengs vrij aanzienlijk gedaald zijn. De termijnmarkt te Winnipeg, welke gisteren gesloten was, sloot op 4 Mei voor gerst weliswaar per Mei $\frac{3}{8}$ cts. per 48 lbs. hooger en die voor Juli $\frac{3}{8}$ cts. lager, doch afladers waren ter verlading in de eerstvolgende maanden dringend aan de markt en hebben hunne prijzen verlaagd, toen de vraag in Europa uitbleef. Tot de verlaagde prijzen is weder meer kooplust ontstaan en verschillende posten op spoedige en latere aflading werden afgesloten. De verschepingen van gerst uit Noord-Amerika waren in de afgelopen week nog niet groot, doch een vermeerdering der verschepingen kan spoedig worden verwacht, nu de Canadeesche havens weder geopend zijn. Ook voor Argentijnsche gerst zijn de prijzen in den loop der afgelopen week verlaagd zonder dat daarin groote zaken tot stand kwamen. Aan den Donau zijn nog voorraden van gerst aanwezig, doch de voor die soort gevraagde prijzen zijn meestal te hoog in vergelijking tot die voor andere om koopers tot het doen van inkoopten te bewegen. Er wordt dan ook slechts zeer weinig Donaugerst verladen; de vorige week een beperkt kwantum naar Duitschland.

Ook voor haver is de stemming flauw. De prijzen aan de termijnmarkt te Buenos Aires zijn in de afgelopen week 40 cts. per 100 KG. gedaald en de kooplust was gering. Omzetten bepalen zich in hoofdzaak tot de tweede hand, welke geneigd was goedkooper af te geven dan door afladers werd gevraagd. In Canadeesche haver komen geregeld zaken van kleinen omvang tot stand. In de eerste helft der afgelopen week zijn de prijzen eenigszins gestegen, doch later is weder een verlaging ingetreden.

Nog is de notering te Winnipeg voor Mei-haver $\frac{1}{4}$ cts. hooger dan aan het einde der vorige week, doch de offeres van afladers zijn weder gedaald tot het laagste punt, waarop in het begin der vorige week te koop was.

SUIKER.

De toon op de verschillende suikermarkten blijft nog steeds zwak, terwijl in de noteringen gedurende het verloop der week niet veel verandering was te bespeuren.

In Amerika draaide de prijs, die voor ruwsuiker werd aangelegd, om $\frac{1}{8}$ d. c. & fr. op basis van Cuba-suiker.

Op de termijnmarkt te New York bleven de noteringen nagenoeg onveranderd.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 90.000 tons, de versmeltingen 68.000 tons tegen 58.000 tons in 1928 en de voorraden 553.000 tons tegen 517.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1929	1928	1927
	Ton	Ton	Ton
Cubaansche prod. tot 28 April	4.750.000	3.900.000	4.325.000
Consumptie	29.309	34.783	47.000
Weekontv. afscheephavens...	166.503	130.091	78.369
Totaal sedert 1 Jan.	3.427.013	2.640.767	2.967.211
Weekexport	135.640	109.768	98.298
Totale export sedert 1 Jan. ...	1.927.516	1.324.149	1.517.587
Voorraad afscheephavens	1.509.795	1.325.601	1.462.890
Voorraad Binnenland	1.283.380	1.224.450	1.310.789
Werkende fabrieken	64	32	42

In Engeland kochten Raffinadeurs verdere ladingen Cubasuiker tot prijzen varieerend tusschen Sh. $\frac{9}{16}$

en $\frac{8}{10}$. Raffinadeurs verlaagden deze week hun prijzen met 3 d. voor alle termijnen. De noteringen op de termijnmarkt in Londen brokkelden tusschen 3 en $\frac{3}{4}$ d. af. De ruwsuikermarkt sloot op de volgende noteringen: Mei Sh. $\frac{8}{16}$; Augustus Sh. $\frac{8}{5}$; September Sh. $\frac{8}{6}$; December Sh. $\frac{8}{9}$; Maart Sh. $\frac{9}{0}$.

Rusland kocht de afgelopen week 12.000 tons Europeesche beetwortelsuiker en eenige ladingen Cubasuiker. Volgens Czarnikow bedroeg de consumptie gedurende October tot en met Maart in de statistische landen van Europa, 2.967.811 tons tegen 2.876.946 tons in 1927/28 en 2.624.225 tons in 1926/27.

De zichtbare voorraden waren volgens Czarnikow:

	1929	1928
	Tons	Tons
Duitschland $\frac{1}{4}$	1.146.000	886.000
Tsjecho-Slowakije $\frac{1}{4}$	522.000	623.000
Frankrijk $\frac{1}{4}$	473.000	409.000
Nederland $\frac{1}{4}$	229.000	146.000
België $\frac{1}{4}$	171.000	142.000
Polen $\frac{1}{4}$	345.000	200.000
Engeland $\frac{1}{4}$ geïmport. suiker.....	273.000	297.000
" $\frac{1}{4}$ binnenl. suiker	41.000	28.000
Totaal Europa	3.200.000	2.731.000
V.S. Atlant. havens 30/3	418.000	365.000
Cubaansche Havens 30/3	1.298.000	1.203.000
Cuba (binnenland) 30/3 (Raming)....	1.274.000	1.195.000
Totaal	6.190.000	5.494.000

F. O. Licht's maandrapport over April opent geen nieuwe belangrijke gezichtspunten.

Op Java bleef de stemming op de markt voor tweedehandssuiker prijshoudend, terwijl de prijzen verder ietwat aantrokken. De laatste noteringen waren:

Sup. ready	f 14.87 $\frac{1}{2}$
" Mei	" 14.—
" Juni	" 12.87 $\frac{1}{2}$
" Juli	" 12.62 $\frac{1}{2}$
Hoofdsuiker ready	" 11.87 $\frac{1}{2}$

Hier te lande brokkelden de prijzen op de termijnmarkt in den loop der week verder af als gevolg van ruimer aanbod, gedeeltelijk toe te schrijven aan realisaties van Mei-contracten. Het slot was echter prijshoudend met koopers op Mei tegen f 12.—, Augustus f 12 $\frac{3}{8}$, December f 12 $\frac{3}{8}$ en Maart f 13 $\frac{3}{8}$. De omzet bedroeg deze week 4000 tons.

KATOEN.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '28 tot 27 Apr. '29	Overeenkomstige periode	
		1927/28	1926/27
Ontvangsten Gulf-Havens.	8975	7797	12304.
" Atlant. Havens			
Uitvoern naar Gr. Brittannië	1730	1215	2337
" " 't Vasteland etc.	4052	4304	5879
" " Japan	1360	869	1588

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	27 Apr. '29	Overeenkomstig tijdstip	
		1928	1927
Amerik. havens	1428	1498	2051
Binnenland	615	737	825
New York	156	135	219
New Orleans	262	343	501
Liverpool	673	590	1100

Markthericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 1 Mei 1929.

Gedurende de afgelopen week is er een aanzienlijke daling in de Amerikaansche katoenmarkt geweest. Dit wordt toegeschreven aan het betere weer in de katoendistricten, alsmede aan de activiteit van speculanten. De grootste baisse had op jl. Vrijdag plaats, toen Mid. American spot in Liverpool 35 punten daalde. Verdere dalingen hadden op Maandag en Dinsdag plaats op welke dagen alle „future” noteeringen beneden 10 pence daalden, waardoor prijzen op het niveau van September jl. zijn gekomen. Liverpool was gisteren iets vaster, terwijl New-York, na met weinig verandering te hebben geopend, iets duurder werd en voor eenige maanden met 5 tot 17 punten hooger vast sloot, hoewel Juni met uitzondering 35 punten lager noteerde. Ook Egyptische katoen is flauwer geweest en de huidige noteeringen voor beide soorten vertoonen een aanzienlijke daling bij het begin van de week. De „Spot” markt was weer minder actief gedurende de vorige week en actueele verkoopen bedroegen slechts 26.860 balen.

In de Amerikaansche garenmarkt is sedert ons laatste rapport meer leven geweest. Gedurende de laatste dagen der vorige week zijn er betere zaken gedaan in grovere nummers voornamelijk voor binnenlandsch gebruik, doch de omzet van gisteren was weer beperkt. In medio en fijnere nummers maakte de daling in het ruwe materiaal het mogelijk om doekverkoopen te dekken en vrij groote gewichten werden verkocht. Naar ringgarens bestaat een goede vraag, hoewel de lage biedingen het moeilijk maken om tot zaken te komen, desniettegenstaande zijn er vrij goede zaken tot stand gekomen. Naar getwijnde garens, speciaal voor binnenlandsch gebruik, bestaat een bescheiden vraag. Ervaringen van spinners van Egyptische garens loopen nog al uiteen. Over het algemeen bestaat er een iets betere vraag, zoowel naar twist als weftcops, alsook naar doubling weftcops. In vele gevallen beperken zaken zich echter tot wekelijksche hoeveelheden, hoewel andere verkoopers rapporteeren, dat zij flinke partijen verkocht hebben. Er worden enkele verkoopen, zoowel van fijne enkele als getwijnde garens, voor Indië gerapporteerd.

Aanvragen voor doek zijn deze week meer algemeen geweest. Hoeveel hiervan op rekening van „prijstesten” komt, valt moeilijk te schatten. Ongetwijfeld zijn er enkele flinke orders voor de voornaamste Oostersche markten geplaatst, doch dit kan misschien geen voldoende aanwijzing voor een aanmerkelijke verbetering in de algemeene vraag zijn. Met het oog op de flauwe stemming van katoen, zijn doekprijzen zeer vast, hoewel wanneer men werkelijk tot zaken wil komen er nog wel enige concessies in verhouding tot de daling in garenprijzen te verkrijgen zijn.

Over het algemeen is de toestand onveranderd en het blijft nog te bezien, of een reactie in den prijs van het ruwe materiaal meer vertrouwen zal geven en nieuwe zaken tengevolge zal hebben. Op het oogenblik toonen de meeste markten zeer veel

belangstelling. Koopers schijnen naar hun eigen individueele neiging te handelen, sommigen worden door de flauwere prijzen afgeschrikt, terwijl anderen daarentegen denken, dat de tijd rijp is om van de gelegenheid gebruik te maken en hun onmiddellijke behoefte te dekken.

Liverpoolnoteeringen Oost. koersen 23 Apr. 30 Apr.
24 Apr. 5 Mei T.T. op Br.-Indië 1/5 1/5
F.G.F. Sakellaridis 18,10 17,40 T.T. op Hongkong 1/11 1/11
G.F. No. 1 Oomra 6,50 6,20 T.T. op Shanghai 2/5 2/5

KOFFIE.

De stemming voor dit artikel onderging sedert het vorig bericht geen wijziging. De kost- en vracht-aanbiedingen van Brazilië waren voor Santos geheel onveranderd, terwijl die voor Rio eene fractie lager waren. In ongewasschen Nederlandsch-Indische soorten, waarvan de aanbiedingen iets lager waren, kwamen wat meer zaken tot stand.

De noteeringen aan de termijmarkt liepen ¼ a ⅜ ct. terug.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd genoteerd op 65 ct. per ½ K.G. voor Superior Santos en 54 ct. voor Robusta. De afzet bleef nog onbevredigend.

Volgens uit Brazilië ontvangen telegram zijn de dagelijkse aanvoeren in de haven van Rio voor de eerste helft van Mei door het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie gelimiteerd op 12.913 balen tegen 13.214 balen in de tweede helft van April, terwijl die van Santos vanaf 4 dezer zijn vastgesteld op 35.000 balen tegen 30.000 balen in April.

De dezer dagen verschenen, Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in April de aanvoer geweest is als volgt:

	1929	1928	1927
	bn.	bn.	bn.
in Europa	1.124.000	1.066.000	1.093.000
„ Ver. Staten v. Amerika	926.000	925.000	895.000
Totaal	2.050.000	1.991.000	1.988.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste vier maanden van het jaar bedroegen 7.884.000 balen tegen 8.373.000 balen in 1928 en 7.299.000 balen in 1927.

De Afleveringen in April waren:

	1929	1928	1927
	bn.	bn.	bn.
in Europa	901.000	982.000	955.000
„ Ver. Staten v. Amerika	959.000	906.000	853.000
Totaal	1.860.000	1.888.000	1.808.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste vier maanden van het jaar waren 7.710.000 balen tegen 7.883.000 balen in 1928 en 7.235.000 balen in 1927.

STATISTISCH OVERZICHT

Jaargemidd.	TARWE HardWinter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer. No. 2) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.9° Bé s.g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	\$	%	Sh.	%	£	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73/-	100,0	62,1/6	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,74	1,89	112,5	86/6	118,5	58,1/-	93,5
Januari 1927	15,22 ⁵	88,5	12,50	95,6	165,00	71,3	222,25	94,2	362,50	78,4	13,35	123,7	1,75	104,2	85/6	117,3	55,7/6	89,2
Februari	15,22 ⁵	88,5	13,05	99,8	167,00	72,1	230,00	97,5	373,75	80,8	12,10	112,0	1,70	101,2	83/6	114,4	54,16/-	88,3
Maart	15,05	87,5	12,70	97,1	164,50	71,1	219,25	92,9	354,75	76,7	11,25	104,2	1,26	75,0	81/-	111,0	55,17/-	89,9
April	14,80	86,0	12,82 ⁵	98,1	173,00	74,8	237,50	100,6	351,50	76,0	11,00	101,9	1,22	72,6	80/-	109,6	55,2/6	88,8
Mei	15,75	91,6	13,57 ⁵	103,8	172,75	74,6	258,25	109,4	373,75	80,8	10,95	101,4	1,22	72,6	74/-	101,4	54,14/-	88,1
Juni	15,60	90,7	13,20	101,0	175,25	75,8	245,00	104,2	372,75	80,6	11,00	101,9	1,22	72,6	70/-	95,9	54,2/6	87,2
Juli	15,10	87,8	12,05	92,2	171,50	74,1	235,75	99,9	367,75	79,5	11,10	102,8	1,22	72,6	70/-	95,9	53,19/-	86,9
Augustus	14,87 ⁵	86,5	11,45	87,6	178,50	77,1	252,50	107,0	368,25	79,6	11,05	102,3	1,22	72,6	69/-	94,5	55,5/6	89,0
September	14,70	85,5	12,15	92,9	179,50	77,5	233,25	98,8	369,50	79,9	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	54,13/-	88,0
October	13,72 ⁵	79,8	11,45	87,6	178,75	77,2	230,50	97,7	359,00	77,6	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	55,5/-	89,0
November	13,45	78,2	12,12 ⁵	92,7	184,75	79,8	233,25	98,8	349,75	75,6	10,65	98,6	1,22	72,6	65/-	89,0	59,1/-	95,1
December	13,40	77,9	12,57 ⁵	96,2	201,00	86,8	246,25	104,3	348,25	75,3	10,60	98,1	1,22	72,6	65/-	89,0	60,2/-	96,8
Januari 1928	13,50	78,5	12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62,-/-	99,9
Februari	13,80	80,2	12,87 ⁵	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	61,12/-	99,2
Maart	14,60	84,9	14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61,3/6	98,6
April	15,30	88,9	14,97 ⁵	114,5	239,50	103,5	260,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61,14/6	99,4
Mei	15,30	88,9	15,47 ⁵	118,4	238,50	103,0	261,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62,15/6	101,1
Juni	14,37 ⁵	83,6	14,27 ⁵	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63,17/-	102,9
Juli	14,25	82,8	13,07 ⁵	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62,18/-	101,3
Augustus	12,00	69,8	12,62 ⁵	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62,10/6	100,7
September	11,65	67,7	11,57 ⁵	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63,8/6	102,1
October	12,27 ⁵	71,4	12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65,12/-	105,7
November	12,32 ⁵	71,7	12,07 ⁵	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	386,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67,18/-	109,4
December	12,30	71,5	11,90	91,0	220,25	95,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	70,3/-	113,0
Januari 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75,10/6	121,7
Februari	12,72 ⁵	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78,-/6	125,7
Maart	12,65	73,5	12,62 ⁵	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	12,00	111,1	1,11	66,1	67/-	91,8	89,8/-	144,0
April	12,12 ⁵	70,5	11,62 ⁵	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	11,05	102,3	1,11	66,1	68/-	93,2	82,17/6	133,5
6 Mei	11,25	65,4	11,10	84,9	200,00	86,4	180,00	76,3	372,00	80,4	11,15	103,3	1,11	66,1	68/6	93,8	80,-/6	129,5

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering van * Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

Vanaf 1 Juli tot 1 Mei waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 17.687.000 balen tegen 19.240.000 balen in 1927/28 en 17.562.000 balen in 1926/27, terwijl de Afleveringen bedroegen 17.911.000 balen tegen 18.884.000 balen in 1927/28 en 17.244.000 balen in 1926/27.

De zichtbare voorraad was op 1 Mei in Europa 2.036.000 balen tegen 1.813.000 balen op 1 April. In Amerika bedroeg hij 789.000 balen tegen 822.000 balen op 1 April. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 2.825.000 balen tegen 2.635.000 balen op 1 April. Hij bedroeg op 1 Mei 1928 — 2.906.000 balen en op 1 Mei 1927 2.539.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 Mei 5.217.000 balen tegen 4.980.000 balen op 1 April en 5.434.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, waarvan het cijfer van 1 Mei nog niet bekend is, doch die op 1 April bedroegen 10.403.000 balen en op 1 Mei 1928 — 12.115.000 balen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 102/6 a 104/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 105/- a 107/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 76/6 a 77/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Mei-verscheping, 40 1/2 ct.; Benkoelen Robusta, Mei-verscheping, 42 1/2 ct.; Mandheling Robusta, Mei-verscheping, 45 ct., alles per 1/2 KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Maart
6 Mei	\$ 18,15	\$ 14,83	\$ 14,43	\$ 14,05
29 April	" 16,15	" 14,72	" 14,37	" 13,96
22 "	" 15,85	" 14,63	" 14,27	" 13,82
15 "	" 15,94	" 14,70	" 14,33	" 13,90

Rotterdam, 7 Mei 1929.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7 ¹⁾)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
6 Mei 1929	304.000	27.575	1.070.000	33.500	5604/512
29 April 1929	292.000	28.250	1.049.000	33.500	5608/512
22 " 1929	269.000	28.600	1.081.000	33.500	5604/512
6 Mei 1928	294.000	26.225	1.136.000	33.000	6

¹⁾ In Reils.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
4 Mei 1929 ..	54.000	2.578.000	121.000	7.458.000
4 Mei 1928 ...	60.000	3.339.000	139.000	8.789.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Februari in duizenden balen.

	1929	1928	1927	1926	1925
Voorraad in Europa...	1.792	1.710	1.457	1.402	1.583
Stoomend (Brazilië ..	464	539	575	534	452
n. Europa (Oost-Indië.	58	48	50	38	37
	2.314	2.297	2.082	1.974	2.072
Voorraad Ver. Staten	733	782	1.014	685	705
Stoomend					
naar Brazilië ..	545	608	485	544	407
Ver.Staten) Oost-Indië	19	—	—	—	—
	3.611	3.687	3.581	3.203	3.184
Voorr. in Pernambuco	15	—	—	—	—
" " Bahia	37	69	20	23	31
" " Victoria ..	65	122	38	—	—
" " Rio de Janeiro	304	342	282	330	305
" " Santos	942	879	913	1.246	1.736
" " Paranagua ..	42	—	—	—	—

Totaal *5.016 *5.099 *4.834 *4.802 *5.256

Op 1 Januari *5.172 *5.268 *4.911 *5.164 *5.384

1928 1927 1926 1925 1924

Op 1 Juli *5.729 *4.720 *4.571 *5.085 *5.071

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Sao Paulo.

De binnenlandsche voorraden te

	Santos	Rio de Janeiro
1 Juli 1924	4.592.000 balen	
1 Juli 1925	1.786.000 "	
1 Januari 1926	4.383.000 "	
1 Februari 1926	4.329.000 "	
1 Juli 1926	2.833.000 "	
1 Januari 1927	5.990.000 "	
1 Februari 1927	5.344.000 "	
1 Juli 1927	3.312.000 "	
1 Januari 1928	13.120.000 "	
1 Februari 1928	13.354.000 "	
1 Juli 1928	11.672.000 "	1.180.000 balen
1 Januari 1929	12.966.000 "	585 000 "

THEE.

Op de theemarkt trad in de vorige week weinig verandering in. Te Londen bestond voor Ned.-Indische thee meer belang-

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN	KATOEN	WOL	WOL	RUBBER ⁴⁾	SUIKER	KOFFIE	THEE	Indexcijfer	Indexcijfer
Locoprijzen	for Middling	gekamde	gekamde	Standaard	Witte kristal-	Robusta	Afl. N.-I. theev.	v/h. Centr. B.	van The
Londen per	locoprijzen	Australische,	Australische,	Ribbed Smoked	suiker loco	Locoprijzen	A'dam gem. pr.	v. d. Stat.,	Economist,
Eng. ton	New York	Merino, 64's Av.	Crossbred Colo-	Sheets	R'dam/A'dam.	Rotterdam	Java- en Suma-	herleid	herleid
	per lb.	loco Bradford	onial Carded,	loco Londen	per 100 K.G.	per 1/2 K.G.	trathee p. 1/2 KG.	van 1913 = 100	1927 = 100
		per lb.	50's Av. loco	per lb.				tot 1925 = 100	tot 1925 = 100
£	o/o	\$ cts.	o/o	pence	o/o	Sh.	o/o	cts.	o/o
261.17/	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	2/11,625	100,0	84,5	100,0
290.17/6	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	92,25	93,2
299.13/6	114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	25,25	85,6	71	84,0
309.8/6	118,2	14,15	60,6	46,25	84,1	26,00	88,1	71,25	84,3
312.15/-	119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	26,50	89,8	79,4	84,3
304.1/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	78,2	84,3
295.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	76,6	82,8
298.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	76,6	82,8
289.15/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	76,6	82,8
292.16/-	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	76,6	82,8
287.12/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	73,9	82,8
264.2/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	72,1	82,8
264.4/6	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	73,7	82,8
266.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	74,9	82,8
255.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	74,9	82,8
233.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	74,9	82,8
233.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	74,9	82,8
234.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	74,9	82,8
230.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	74,9	82,8
218.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	74,9	82,8
211.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	74,9	82,8
211.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	74,9	82,8
214.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	74,9	82,8
221.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	74,9	82,8
232.10/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	74,9	82,8
228.8/-	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	28,00	94,9	74,9	82,8
222.7/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	74,9	82,8
222.11/-	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	74,9	82,8
221.0/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	74,9	82,8
207.5/6	79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	74,9	82,8
197.12/6	75,5	19,75 ⁵⁾	84,9 ⁶⁾	42,25 ⁶⁾	76,8 ⁶⁾	26,75 ⁶⁾	90,7 ⁶⁾	74,9	82,8

de huidige officieele noteeringswijze (Jan. 1928). ²⁾ = Matting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928). ⁴⁾ Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. ⁵⁾ 3 Mei ⁶⁾ 2 Mei

stelling dan voor het Britsch-Indische en Ceylon product, hetgeen tot uiting kwam in prijzen, die voor de Java en Sumatra thee een kleinigheid ($\frac{1}{4}$ tot $\frac{1}{2}$ d.) hooger waren dan in de vorige veiling, terwijl Britsch-Indische soorten alsmede Ceylon-thee niet dan prijshoudend waren.

De minder waterhoudende schenken liepen eerder in prijs iets achteruit. Klaarblijkelijk moet deze gunstigere stemming voor het Ned.-Indische product worden gezocht in de naverking van de afschaffing der Engelsche invoerrechten en het daarmee gepaard gaande teniet doen van de achterstelling, waaraan de Ned.-Indische thee op de binnenlandsche markt in Engeland was blootgesteld, tengevolge van een $\frac{2}{3}$ d. hooger invoerrecht.

In de komende week zal te Amsterdam geen theeveiling plaats hebben. De eerstvolgende veiling is in verband met Hemelvaartsdag vastgesteld op 16 Mei. Het aanbod daarin van directen aanvoer zal bestaan uit bijna 17.000 kisten.

STEENKOLEN.

Over het algemeen hebben de prijzen zich goed gehouden, doch de tendenz is onmiskenbaar naar beneden gaand. Intusschen kan er nog heel wat af, voordat het niveau van verleden jaar zomer bereikt zal zijn.

De staking van mijnwerkers op de Dawdon mijn, die toebehoort aan den markies van Londonderry, duurt onverzwakt voort. Het is te verwachten, dat in Schotland de samenwerking tusschen de mijnbesturen zal worden hernieuwd, daar gezegd wordt, dat 90 pCt. van de betrokkenen hun bereidwilligheid verklaard hebben.

In het vierde kwartaal van 1928 bracht Engeland 59 miljoen tons kolen voort, waarvan de totale kosten per ton bedragen hebben ca. 13 sh. 10 d. Hiervan zijn weggegaan aan loonen 9 sh. 2 d. oftewel $66\frac{1}{2}$ pCt.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 11.05
Durham Ongezeefde	„ 11.60
Cardiff $\frac{2}{3}$ large $\frac{1}{3}$ smalls	„ 14.75
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	„ 10.75
Yorkshire gewasschen Doubles	„ 12.25
Westfaalsche Veförder	„ 13.—
„ Vlamstukken I	„ 14.—
„ Smeenootjes	„ 13.50
„ Glasvlamförder	„ 12.75
„ Gietcokes	„ 17.—
Hollandsche Eierbriketten	„ 14.75

alles per ton van 1000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 11.15.

Markt prijshoudend.

IJZER.

Op de Continentale ruwizermarkt deden zich in de afgelopen veertien dagen geen noemenswaardige veranderingen voor. Hoewel de productie in het Cleveland district eenige uitbreiding onderging, kan zij geen gelijken tred houden met de vraag. Over het algemeen had de staalmarkt in de laatste week een wat levendiger aanzien.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Deze markt was ook in de afgelopen week vrij levendig. De vrachten bleven gehandhaafd en bevrachters hadden geen moeilijkheden om geschikte tonnage te vinden.

Er werden ongeveer 20 booten afgesloten allen van Mont-real, en wel op basis van $\frac{3}{3}$ per qtr. zwaar graan naar Bristol Kanaal per begin Mei, 13 ct. naar Antwerpen of Rotterdam per Mei, $12\frac{1}{2}$ ct. in dezelfde richting per Juni, 15 ct. naar Fransche Atlantische havens per Mei, $18\frac{1}{2}$ ct. naar de Middellandsche Zee (niet Oostelijker dan West-Italië en excl. Spanje en Noord Afrika) per Mei, $19\frac{1}{2}$ ct. naar Huelva/Barcelona Range per Mei, $20\frac{1}{2}$ ct. naar Griekenland per Mei, en $20\frac{1}{2}$ ct. naar Zweden (3 havens) eveneens per Mei.

Van de Northern Range zijn verschillende orders per Mei en Juni aan de markt op basis van 11 ct. naar Antwerpen of Rotterdam, maar scheepsruimte is niet gemakkelijk te krijgen.

Suiker van West-Indië. In deze afdeling was het de vorige week vrij rustig. Bevrachters toonden in hoofdzaak belangstelling in booten naar de Zwarte Zee. De laatste twee orders in deze richting, nl. 6000 en 6800 ton naar Odessa voor begin en medio Mei laden, zijn inmiddels tegen 24/- en 23/- uit de markt genomen.

Van Cuba naar U.K./Continent werd een prompte boot van 8100 ton tegen 17/- bevracht. Het hoogste in uitzicht gestelde cijfer voor schepen van 6000 ton per Mei en Juni is 18/6. Kleine ladingen zijn vooralsnog schaarsch. Van Cuba naar Vancouver is een 6500 tonner per Mei tegen \$ 3,75 afgesloten.

Graan van de Noord-Pacific. De graanmarkt van de Noord-Pacific is zeer flauw en er is slechts één definitieve order aan de markt voor Juni laden van Vancouver naar U.K./Continent, waarvoor 28/- in uitzicht gesteld wordt.

Graan van La Plata. Sedert het laatste bericht valt weder een opleving te constateeren, tengevolge waarvan de vrachten merkbaar vast zijn. Toonden de bevrachters tot nu toe hoofdzakelijk interesse voor booten, welke in Mei konden laden, thans stellen zij ook belang in Juni verscheping. De meeste afsluitingen werden naar de Middellandsche Zee gedaan, of althans met deze optie.

Handige booten met Mei cancelling werden van de Bovenrivier naar U.K./Continent tegen 25/6 afgesloten, terwijl eind Mei begin Juni 24/6 en voor Juni laden 23/9 betaald is. Grote booten zijn per Mei in dezelfde richting tegen 24/- bevracht. Naar de Middellandsche Zee is betaald: 26/6 voor een 6000 tonner per Mei en 24/9 voor een 6800 tonner per 25 Mei/25 Juni naar Marseilles/Genua/Napels. Van Buenos Aires werden bevracht een boot van 6700 ton ad 24/, basis één haven Noord-Spanje, een 8300 tonner tegen 24/3, naar Marseille/Genua/Napels en een 7300 tonner tegen 25/6 naar Marseille, met de optie West Italië, allen voor Mei laden. Van Bahia Blanca is een handige boot met begin Mei cancelling tegen 23/6 naar het Continent afgesloten, met de optie Noord Spanje tegen 24/6. Voor een boot per eerste helft Mei is naar het Continent alléén 23/- betaald, en voor een boot per eind Mei eveneens naar het Continent 22/9.

Salpeter van de Westkust Zuid-Amerika. Deze markt is nog steeds lusteloos; alleen voor prompte lijnruimte bestaat een weinig belangstelling, op basis van 19/- naar Continentale havens.

Naar de Vereenigde Staten is slechts sporadisch een order aan de markt. De laatste van 8000 ton per 25 Augustus/25 September naar Galveston/Boston Range werd op basis van \$ 5, naar één loshaven gesloten.

Burmah. De eenige definitieve rijstlading der afgelopen week, nl. 7000 ton per begin Mei naar Antwerpen/Hamburg/Range is tegen 25/6 afgesloten. Sindsdien is geen enkele order aan de markt.

Donau en Zwarte Zee. Van den Donau is nog steeds niets te doen. Van de Zwarte Zee is vooralsnog vraag naar graan-tonnage voor Mei laden, maar de in uitzicht gestelde cijfers van 13/- naar het Continent, 13/6 naar U.K. en 14/6 naar Scandinavië zijn niet aanlokkelijk genoeg.

Middellandsche Zee. Er werden vrij veel afsluitingen gedaan, zonder dat de koersen een belangrijke wijziging ondergingen.

Ertslading o.m. als volgt gesloten: Algiers/Rotterdam 5/-, Bona/Rotterdam 5/-, Almeria Pier/Newport Dock 6/6, Almeria Harbour/Rotterdam 5/9, Huelva/Garston 9/6, Huelva/Rotterdam 6/3.

Voor Fosfaat wordt o.m. genoteerd: Tunis/Rotterdam 7/6, Sfax/Antwerpen 6/9, Tunis/Ipswich 9/-.

Noord-Spanje. Ofschoon er meer vraag naar tonnage was dan de vorige week, zijn de vrachten minder vast. Van Bilbao naar Rotterdam zijn verschillende booten afgesloten, aanvankelijk tegen 6/-, later tegen $5/10\frac{1}{2}$. Naar Ymuiden werden twee booten tegen $6/1\frac{1}{2}$ bevracht, terwijl naar Cardiff 6/3 en naar Tyne Dock 6/- betaald is.

Kolen van U.K. Er was veel vraag naar tonnage in alle richtingen en naar Brazilië en de Oostelijke Middellandsche Zee werden hogere vrachten betaald dan de vorige week. O.m. vonden de volgende afsluitingen plaats: van Zuid Wales naar Havre 4/-, Lissabon 8/6, Oran 9/6, West Italië 9/6, Alexandrië 12/6, Buenos Aires 12/-, Rossario 13/-; van de Oostkust naar Helsingfors 5/8, Copenhagen 5/6, Koningsbergen 5/9, Marseille $10/10\frac{1}{2}$, Triëst 12/6, Las Palmas 9/9.

RIJNVAART.

Week van 23 April t/m. 4 Mei 1929.

De aanvoeren van zeezijde waren zeer levendig. De scheepsruimte bleef over het algemeen beperkt. Er was regelmatig veel vraag. Hoewel er in den algemeenen vrachtenstand geen noemenswaardige wijziging kwam, bleef de stemming vast. Voor erts naar de Ruhrhavens betaalde men f 0.80/0.90 met resp. 4 en 8 losdagen; naar Grimberg en Mülheim/Ruhr resp. f 0.90 / 1.—; naar Dortmund ca. f 1.20/1.30 per last. Naar Mannheim bedroeg de vracht voor ruwe producten ca. f 1.60 ad f 1.70 per last. Ook werd in daghuur bevracht op basis van 3 ad $3\frac{1}{2}$ cts. per ton. Het sleeploon varieerde tusschen het 40 en 50 cts. tarief. De waterstand was eenigszins wassend; naar den Bovenrijn werd op 2.10 ad 2.20 M. en naar den Benedenrijn maximum 2.80 M. afgeladen.

In de Ruhrhavens bleef de algemeene situatie ongewijzigd. De verschepingen bleven onverminderd zeer levendig. Bij veel vraag, bleef de scheepsruimte tamelijk beperkt. De vracht voor exportkolen bleef ongewijzigd en bedroeg Mk. 1.40 per ton incl. sleeploon naar Rotterdam.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Almelo - Dordrecht - Enschede - Hengelo -
Oldenzaal - Utrecht - Zaandam - Zwolle

Maandstaat op 30 April 1929

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponeerd	f	532.800,—
Deelneming in de firma B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen	"	7.200.000,—
Deelneming in beviende Bankinstellingen f 9.429.667,51 waarvoor in geld gestort	"	7.104.967,51
waarvoor effecten gedeponeerd	f	2.324.700,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponeerd bij beviende instellingen	"	3.000.000,—
ten eigen gebruik	"	34.330.900,—
		<hr/>
	"	39.655.600,—
Kassa, Wissels en Coupons	"	34.517.082,47
Saldo's bij Bankiers	"	24.868.570,65
Eigen Effecten en Syndicaten	"	12.792.057,87
Saldo te leveren en te ontvangen Fondsen	"	2.632.766,46
Prolongatiën gegeven	"	16.885.065,—
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek.-Ort. f 142.941.548,44		
Af: loopende Promessen	"	4.942.000,—
		<hr/>
	"	137.999.548,44
Voorschotten op Consignatiën	"	1.837.672,76
Gebouwen	"	5.851.309,40
		<hr/>
Totaal	f	291.877.440,56

CREDIT

Kapitaal	f	36.000.000,—
Reservefonds	"	15.000.000,—
Aandeelhouders voor gedeponeerde Effecten als waarborg -voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	532.800,—
in Leen-Depot	"	39.122.800,—
		<hr/>
	"	39.655.600,—
Zieken- en Pensioenfondsen	"	3.593.381,42
Deposito's	"	73.090.327,87
Prolongatie-Deposito's	"	5.383.700,—
Saldi Rekeningen-Courant	f	77.672.316,79
" " " voor gelden in het Buitenland ..	"	4.553.488,13
		<hr/>
	"	82.225.804,92
De Nederlandsche Bank	"	8.070.720,86
Te betalen Wissels	"	19.716.232,95
Geaccepteerd door derden	"	5.026.394,68
Diverse Rekeningen	"	1.115.277,86
Daggeldleeningen	"	3.000.000,—
		<hr/>
Totaal	f	291.877.440,56

Nederlandsche Handel-Maatschappij, N.V.

Amsterdam

Gestort Kapitaal f 80.000.000,— Statutaire Reserve f 40.000.000,—

AGENTSCHAPPEN TE ROTTERDAM EN 'S-GRAVENHAGE

Rente voor Deposito's:

Direct opvorderbaar	2½ % per jaar	6 maanden opzegging	4 % per jaar
1 maand opzegging	3 % " " "	12 " " "	4½ % " "
3 maanden opzegging	3½ % " "		

Voor andere en VASTE termijnen, zoodmede voor groote bedragen rentevergoeding nader overeen te komen.

SAFE-DEPOSIT

Banque de Paris et des Pays-Bas

Kapitaal: Frs. 300.000.000,—
Reserves: Frs. 173.500.000,—

Alle Bankzaken

Parijs - Amsterdam
Brussel — Genève

Instituut voor Economische Geschriften.

Jaarlijksche Algemeene Vergadering

van de leden der bovengenoemde Vereeniging op
Woensdag 15 Mei a.s., des avonds te 9 ure,
in „Pulchri Studio” te 's-Gravenhage,
Lange Voorhout 15.

Agenda:

1. Notulen.
2. Verslag van het Dagelijksch Bestuur over 1928.
3. Rekening en Verantwoording over 1928.
4. Benoeming van leden van den Raad van Beheer.
5. Rondvraag.

HET DAGELIJSCH BESTUUR.

Amsterdam/Rotterdam, 30 April 1929.

WERKSPoor AMSTERDAM

ROLLEND SPOORWEGMATERIEEL

SCHEEPSSTOOMWERKTUIGEN

SCHEEPSDIESELMOTOREN

IJS- EN KOELMACHINES

SUIKERMACHINERIEËN

IJZERCONSTRUCTIES

SCHEEPSTURBINES

POLDERGEMALEN

LOCOMOTIEVEN

STOOMKETELS

Vraagt proefnummers
van het

Octrooi-en Merkenblad

aan de Administratie:
Wijnhaven 113, R'dam,
Telefoonnummer 07843

Naamlooze Vennootschap

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf Rotterdam

Scheepsbouw en Machinefabricage. Speciale inrichting
voor reparatiën van elken omvang. Vijf droogdokken
met lichtvermogen tot 46000 ton. ⚙ Dwarshelling.
Drijvende kranen met een lichtvermogen tot 120 ton.

Telefoon: 07301, 07302, 07303 Telegramadres: „WILTON” Rotterdam
07304, 07305, 07306